

Mons. Ján HIRKA, prešovský biskup:

Svet potrebuje Krista

Stojíme na začiatku ďalšej etapy nášho života. Jeden kalendárny rok sme uzatvorili a teraz sa zamýšľame nad perspektívami toho nasledujúceho. Od pokojnej revolúcie roku 1989 už uplynulo 26 mesiacov a väčšina z nás vytriezvela z ružových snov o bezprostrednom a ľahkom prechode od totality k demokratickému a ekonomicky prosperujúcemu systému. Náboženská sloboda nám už akosi zovšednela, cestovanie za hranice nás príliš neláka, zato sme čoraz viac znepokojovaní rastúcimi cenami, nezamestnanosťou a zvýšenou kriminalitou. Skusujeme rozpory i ťažkosti, obavy pred budúcnosťou, keď hrozia konflikty a konfrontácie. Kladieme si otázku: Prečo to nejde tak ako by sme si priali? Kde sa stala chyba? Čo treba robiť, aby sa to zmenilo?

Jasnú odpoveď dáva taliansky spisovateľ G. Papini, ktorý, keď zomieral, vyslovil vetu: „Svet 20. storočia nič tak nepotrebuje ako Krsta. Opakujem, 20. storočie, ak chce žiť hlboko ľudským životom, potrebuje Krista!“ A toto platí aj pre nasledujúci rok, ktorý je pred nami: Rok 1992 potrebuje Krista, a to nielen v chráme ale aj v úradoch, školách, podnikoch, v politike, v kultúre! Potrebuje, aby my, kresťania, sme prinášali Jeho lásku na naše pracoviská a všade tam, kde pôsobíme. Na to, aby sme boli dobrými kresťanmi nám už nestačí, aby sme sa iba vyhýbali ťažkým hriechom a potom si namýšľali, akí sme dobrí! Ježiš od nás očakáva, aby sme sa mu úplne oddali a horeli ohňom, ktorý dokáže zapalovať ostatných. Ako sa to dá dosiahnuť? Tak, že sa budeme snažiť konať v prítomnom okamihu stále vôľu Božiu. Toto je postoj, ktorý k Bohu musíme mať, aby sme mohli povedať, že ho naozaj milujeme: byť stále zameraní na Boha, načúvať Mu, poslúchať Ho, robiť čo On chce, konať Jeho dielo. Svätý Maximilián Kolbe v jednom liste svojej matke napísal toto: „Neželám ti drahá mama ani zdravie ani blahobyť. Prečo? Pretože by som Ti chcel popriať niečo lepšie, čosi tak dobré, že ani náš Pán by Ti nemohol nič lepšie želať: aby sa v každej veci uskutočnila Otcova vôľa s Tebou a aby Ty, mama, si vedela v každej veci konať vôľu Božiu“.

Toto nie je vôbec pasívny a trpitel'ský postoj, ale je vyjadrením našej lásky a dôvery k Bohu. Pretože mimo vôle Božej je iba trápenie, absencia svetla, lásky a pokoja.

Aj v novom roku s nádejou voláme k tebe: Nemáme inej pomoci, nemáme inej nádeje, okrem teba, Bohorodička. . .
E Szabó: Presvätá Bohorodička — ikona.

Snímka O. BÉREŠ

Keďže Božia vôľa a Boh sú jedno a to isté, milujúc Jeho vôľu, milujeme Boha. Vôľa Božia konaná celým srdcom, celou myslou a zo všetkých síl, prináša pokoj a veľkú radosť. Pokoj, aký len Boh vie dať. A ten prajem všetkým čitateľom Slova i Blahovistníka v roku 1992.

Od tohto roku dochádza aj ku významným zmenám v našich časopisoch. O. František Dancák ma pred pol rokom písomne požiadal o uvoľnenie z funkcie šéfredaktora. Hoci s určitým zdráhaním, ale jeho žiadosti som vyhovel, pretože viem, koľko obetí musel priná-

(Pokračovanie na 2. str.)

KALENDÁR NA MESIAC JANUÁR

1. S Nový rok
Meno Ježiš. — Sv. Bazil Veľký
2. Š Silvester, pápež
Príprava na sviatok Zjavenia Pána
3. P Malachias, prorok
4. S Zbor sedemdesiatich apoštolov
5. N **Nedel'a pred Bohozjavením**
Teotempt a Teónia, mučeníci
Navečerie Bohozjavenia
6. P Bohozjavenie
7. U Zbor sv. Jána Krstiteľa, patróna prešovskej diecézy
8. S Juraj Chozevita, ctihodný, Emilián, vyznávač
9. Š Polyeukt, mučeník
10. P Gregor Nisský, biskup
11. S Teodoz Veľký, ctihodný
12. N **Nedel'a po Bohozjavení**
13. P Hermil a Stratonik, mučeníci
14. U Sinajskí mučeníci
Zakončenie sviatku Bohozjavenia
15. S Pavol a Ján, ctihodní
16. Š Peter, apoštol; úcta k okovám
17. P Anton Veľký, ctihodný
18. S Atanáz a Cyril, arcibiskup
19. N **30. nedel'a po ZSD**
20. P Eutým Veľký, ctihodný
21. U Maxim, vyznávač
22. S Timotej, apoštol
23. Š Klement, biskup a mučeník
24. P Xénia, ctihodná
25. S Gregor Bohonositeľ, arcibiskup
26. N **31. nedel'a po ZSD**
27. P Prenesenie ostatkov sv. Jána Zlatoustého
28. U Efrém Sýrsky, ctihodný
29. S Prenesenie ostatkov sv. Ignáca Bohonositeľa
30. Š Troch svätiteľov — Bazila Veľkého, Gregora Bohonositeľa a Jána Zlatoustého
31. P Cyrus a Ján, nezištní pomocníci

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY NA JANUÁR 1992

1. Aby si kresťanské spoločenstvá v Eucharistii a jej prostredníctvom stále živšie uvedomovali, že sú Cirkvou.
2. Za kresťanov, ktorí trpia pre Krista a jeho Cirkev, aby ich svedectvo otvorilo iným srdcia pre lásku ku Kristovi.

STRETNUTIA SO SVÄTÝMI

1. január

Sv. Bazil Veľký (330—379)

Narodil sa v Cézarei (východné Turecko) asi v roku 330. Pochádzal z významnej kresťanskej rodiny, ktorá dala Cirkvi viacerých svätých. Už ako miadý zrelý muž vytvoril mníšsku komunitu. Ako teológ bráni božstvo Ježiša Krista proti heréze arianizmu na carihradskej synode r. 360. O štyri roky neskôr je vysvetený za kňaza, v roku 370 sa stáva cézarejským arcibiskupom a metropolitom Kapadócie. Pre svoju nekompromisnú obranu viery mal veľa nepriateľov z radov heretikov ale i samotného cisára a jeho dvora. Prejavoval mimoriadnu obetavosť v charitatívnej činnosti pre chorých, chudobných a starých, k čomu nabádal aj svojich biskupov a kňazov. Bazilova mnohoraká činnosť sa prejavovala aj v tvorbe teologických traktátov, homílií, biblických komentárov a asketických príručiek. Významne sa zapísal i do liturgie osobným bohoslužobným formulárom (Liturgiou Sv. Bazila Veľkého). Vysilený nadmernou námahou a chorobami zomiera 1. januára 379 vo veku necelých 50 rokov. Je uctievaný za hrdinský kresťanský život, kultúrnu a teologickú vyspelosť a nadľudskú prácu, ktorú vykonal na Božiu oslavu a pre dobro ľudí. Preto je „Baziliom Veľkým“.

2. január

Sv. Silvester — pápež († 335)

Všeobecný cirkevný kalendár sa končí liturgickou spomienkou na tohto pápeža Sv. Silvestra I., kým východná Cirkev si ho pripomína hneď pri vstupe do nového roku. O jeho živote, najmä mladosti, vieme pomerne málo.

Rímskym biskupom, a tým aj hlavou celej Cirkvi, sa stal v januári r. 314. Jeho zásluhou sa snem v Nicey v roku 325, ktorý odsúdil učenie bludára Ária, stal snemom všeobecným a jeho rozhodnutia záväznými pre celú katolícku Cirkev. Patrí medzi prvých svätcov — nemučeníkov, ktorým prejavovala úctu tak západná ako aj východná Cirkev.

11. január

Teodoz Veľký (424—529)

Prežil 30 rokov v jaskyni, v ktorej podľa tradície nocovali traja mudrci, keď sa išli pokloniť narodenému Spasiteľovi. Chýr o jeho svätom živote, plnom odriekania, sebazaprenia a modlitby sa rozniesol dodaleka a čoskoro mal toľko nasledovníkov, že založil kláštor podľa pravidiel Sv. Bazila Veľkého, v ktorom na sklonku jeho života žilo okolo 700 mníchov. Bol horlivým kazateľom, radcom, predstaveným a rozhodným obrancom pravej viery proti bludárom i samotnému carihradskému cisárovi, ktorý ho poslal za to do vyhnanstva. Aj túto skúšku Teodoz pretrpel a za svoju zbožnosť, dôveru v Boha a obetavú lásku k ľuďom dostal pomenovanie „Boží muž“.

SVET POTREBUJE KRISTA

(Dokončenie z 1. strany)

šať, keď nechcel zanedbávať ani svoju farnosť a pri tom sa plne venovať tejto práci. S uznaním musím konštatovať, že sa mu zo Slova podarilo v čase totality urobiť najkvalitnejší katolícky časopis v republike. Za jeho doterajšiu prácu mu úprimne ďakujem a dúfam, že svojimi bohatými skúsenosťami bude pohámať aj novej redakcii.

Ďalšou významnou zmenou je prechod Slova z mesačníka na dvojtýždenník, čo umožní pružnejšie reagovať na rôzne udalosti a aj pohotovejšie o nich informovať. Blahovistník, na vydávanie ktorého sa podujali otcovia baziliáni, zatiaľ ešte zostane mesačníkom.

Obidvom našim časopisom prajem, aby sa stali nástrojom duchovnej formácie, pohotovým informátorom, zdrojom poznania a poučenia, aby si ich veriaci obľúbili, s radosťou kupovali a najmä aby sa stali spojivom vytvárajúcim z gréckokatolíkov v našej vlasti jednu rodinu usilujúcu o naplnenie Spasiteľovho testamentu: „Aby všetci jedno boli“ (Ján 17, 21).

S Božím požehnaním

Sú určité spoločenské zvyky, ktoré udržujeme, i keď si uvedomujeme ich povrchnosť. K takýmto patrí i novoročné potriasanie rúk a želanie všetkého dobrého. Želáme si a súčasne vieme, že nemáme vplyv na splnenie týchto želaní. Tým viac, že všetci stojíme pred Božou tvárou. Preto v týchto prvých dňoch nového roka si viac ako inokedy uvedomujeme veľký význam slov, ktoré napísal básnik Samo Chalupka: „Oj, Bože náš, Bože! /ak ty nepomôžeš, ktože nám pomôže?“ (Boj pri Jelšave).

Náš pohľad dopredu je vedený i v tomto novom roku túžbou po šťastí, po radosti, po životnom pohodlí. To je však všetko v Božích rukách. Budúcnosť si nemôžeme naplánovať. Už neraz sme sa totiž presvedčili o pravde príslovia: Človek mieni, Pán Boh mení. Ale môžeme mať zásadu, ktorá nám pomôže Boží plán s nami splniť.

Jedným z týchto prostriedkov je moc požehnaní. Co pre nás kresťanov znamená požehnanie — či je to už požehnanie rodičovské, kňazské, alebo požehnanie cirkvi? Málo ľudí si dnes uvedomuje silu a moc požehnaní, ktorá

ovplyvňuje udalosti, veci a svet okolo nás.

Keďysi si ľudia ovel'a viac uvedomovali silu požehnaní. Tak napr. s hlbokou úctou si kl'akali snúbenci pred svojich rodičov a prosili o požehnanie pri vstupe do manželstva. Vedeli, že požehnanie pôjde s nimi ako nejaká duchovná moc, ktorá ich povedie cez všetky životné úskalia.

Už ľudia v Starom zákone a kresťania v Novom zákone v minulosti vedeli a boli presvedčení, aký veľký dar spočíva v Božom požehnaní. My sme ale vplyvom materializmu a nevery zabudli na túto netušenú moc, ktorú majú ľudia v rukách. A je zahanbujúce, že ľudia nenáboženski dnes vedecky skúmajú tajomné sily ducha, zatiaľ čo my kresťania, ktorí žijeme v sile Svätého Ducha, vlastnú moc požehnaní, nevyužívame obrovskú silu tohto požehnaní.

„Bez Božieho požehnaní, niet ľudského namáhania“ — hovorí skúsená múdrosť. Národný príklad toho vidíme na zázračnom rybolove z evanjelia. Apoštolí lovili ryby celú noc a ráno doznali ústami sv. apoštola Petra: „Pane, celú noc sme sa namáhali a nič sme

nechytli“ (Lk 5,5). To bolo bez Božieho požehnaní. Ale všimnime si zmeny, akonáhle prišlo k ľudskej namáhe Božie požehnanie. Na príkaz Spasiteľa znovu spustili sieť a zahrnuli toľko rýb, že sa im trhali siete.

„Každé dobrodenie a každý dokonálny dar pochádza od teba, Otca svetla“ — modlíme sa pri každej sv. liturgii. A to je poučenie aj pre nás. Aj v tomto roku hľadajme predovšetkým Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť — a potom podľa slov Spasiteľa — všetko ostatné, čo k životu potrebujeme, bude nám pridané (Mt 6, 33). A ak Spasiteľ povedal, že „bezo mňa nemôžete nič urobiť“ (Jn 15, 5), tak potom z toho možno vychádzať, že s Bohom môžeme dosiahnuť veľa, všetko.

Chýrny priekopník francúzskeho letectva Louis Blériot (1872—1936), keď po prvýkrát šiel vzlietnuť na svojom stroji nad more, mal pred sebou obraz svojho otca a text: „Pozri na neho, potom zapni motor.“

Na začiatku nového občianskeho roka nech aj náš pohľad spočinie hore, k nebeskému Otcovi. Predsa vieme, že ani dnes sa nemôže človek spoliehať len na svoje sily a že bez Božieho požehnaní je každé ľudské namáhanie márne. Len s Božím požehnaním bude i tento rok pre nás šťastný, radostný — i požehnaný.

o. František DANCÁK

Ikonografia SVIATKU ZJAVENIA PÁNA

V týchto dňoch prišiel Ježiš z galilejského Nazareta a Ján ho pokrstil v Jordáne. V tom, ako vystupoval z vody, videl otvorené nebo a Ducha, ktorý ako holubica zostupoval na neho. A z neba zaznel hlas: Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie.

Mk 1, 9—11

Ikonografia sviatku Zjavenia Pána je presnou reprodukciou tohto evanjeliového svedectva. Pridáva pár detailov, ktoré korešpondujú s bohoslužbou dňa, ako napríklad — anjeli a alegorické postavy pri nohách Spasiteľa. Sviatok Ježišovho krstu sa nazýva aj Epifániou, pretože krst sa stal manifestáciou Kristovho božstva a začiatkom jeho služby

na vykúpení sveta. Sv. Ján Zlatoústý povedal: „Epifánia nie je deň Kristovho narodenia, ale deň jeho krstu. Pretože nie narodením sa stal známym, ale krstom.“

Krst Krista obsahuje v sebe veľké udalosti. V ten deň bola ľudom zjavená plná dogmatická pravda o Bohu v troch osobách.

Pri tvojom krste v Jordáne zjavila sa, Pane, poklonyhodná Trojica. Otcov hlas ti vydal svedectvo. Nazval ťa svojim milovaným Synom. Aj Duch Svätý v podobe holubice potvrdil pravdivosť týchto slov. Svojím zjavením si osvietil celý svet. Kriste, Bože, sláva tebe.

(Tropár na sviatok Zjavenia Pána)

Nepochopiteľné tajomstvo Boha v troch osobách sa tu zjavilo v jasných zmyslových formách. Sv. Ján Krstiteľ počul hlas Boha Otca a videl Svätého Ducha v podobe holubice zostupovať nad Kristom.

(Pokračovanie na 6. strane)

Blažej KRASNOVSKÝ

NOVOROČNÉ VĎAKYVZDÁVANIE

Vďaka Ti Pane,

že som sa zrodil v zemi
zaliatej Tvojím svetlom,
kde je Tvoj kňaz a Tvoj chrám,
že nebol som odlúčený
od matkinho bozku,
od spásonostného dychu
Tvojej milosti,
že nemusel som s neveriacimi
dvíhať proti nebu svoje ruky.

Vďaka Ti Pane,

za strážneho anjela,
čo predo mnou rozprestiera krídla,
aby som ťažko nepadol,
za Tvoj obraz, čo stretám v ľudoch,
aby v éteri nedoznalo láskave slovo,
za všetko, čo mi zosieláš
v premenlivých podobách času,
aby duša poznala pokoru
a nikdy z mojich úst nevyletel
rúhavý kameň, ktorý by zasiahol
Teba i človeka.

Festival gréckokatolíckych speváckych zborov '91

*Spievajte
Bohu nášmu,
spievajte.
Spievajte
Kráľovi nášmu,
spievajte.*

*(Prokimen
na nedelu
Krista Kráľa)*

Spieva Chlapčenský spevácky zbor mesta Mukačeva

Slovenská umelecká agentúra CASSOVIA v Košiciach po prvých skúsenostiach z predvlnjšieho nultého ročníka pripravila v spolupráci s Kresťanskodemokratickým hnutím, Spolkom Sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, Slovenskou hudobnou spoločnosťou a Slovenským rozhlasom Košice v dňoch 26.—27. októbra 1991 prvý ročník Festivalu gréckokatolíckych speváckych zborov.

Záštitu nad týmto jedinečným podujatím prevzal sám minister kultúry Slovenskej republiky Ladislav Snopko a prešovský sídelný biskup Mons. Ján Hirka. Sponzorom festivalu sa stali Východoslovenské železiarne, a. p., Košice

Na pódiu koncertnej siene Štátnej filharmónie v Košiciach sa postupne vystriedalo deväť speváckych zborov. Tri košické — Košický zbor učiteľov, Ukrajinský spevácky zbor Karpaty a Gréckokatolícky zbor Sv. Cyrila a Metoda pri chráme Narodenia Panny Márie. Na festivale vystúpil aj Gréckokatolícky chrámový zbor z Bratislavy, Miešaný spevokol pri gréckokatolíckom katedrálom chráme Sv. Jána Krstiteľa v Prešove a Byzantion — Collegium musicae slavicae Praga.

Zahraničných účastníkov reprezentoval Chlapčenský spevácky zbor mesta Mukačeva a Mužský zbor Homin L'vovskej celoukrajinskej hudobnej spoločnosti a krajskej Rady združenia Prosvita. Bohužiaľ, pre občianske nepokoje neprišiel do poslednej chvíle očakávaný Gréckokatolícky chrámový zbor Sv. o. Nikolaja z

Ruského Kerestura. Namiesto neho pohostinne vystúpil vynikajúci jedenásťčlenný profesionálny zbor Renesancia z Odesy.

Vo festivalovom programe odzneli diela P. I. Čajkovského, N. A. Rymského-Korsakova, A. Archangelského, M. Verbického, D. Bortňanského, ktorého 240. výročie narodenia sme si pripomenuli práve v minulom roku, i diela ďalších klasikov duchovných skladieb. Prešovský spevokol uviedol pod vedením Gabriela Miroššaya okrem iného aj Viruju Hospody. . . prednedávnom zosnulého prešovského autora Juraja Cimboru, košický zas pod vedením mladého Šimona Marincáka sa predstavil aj skladbou Nech sa naplnia od miestneho autora Petra Škvareninu.

Na druhý festivalový deň zbory účinkovali počas sv. liturgie v katedrálom chráme Sv. Jána Krstiteľa v Prešove, kde celebraval biskup Mons. Ján Hirka, ďalej v Košiciach a Sečovciach.

Všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na úspechu tejto jedinečnej prehliadky slovenskej duchovnej hudby východného obra-

du, patrí úprimné poďakovanie. Nadšenej organizátorky festivalu PhDr. Nine Rašiovej z košickej CASSOVIE a všetkým jej spolupracovníkom, Levkovi Dovhovyčovi, dramaturgovi festivalu, PhDr. Elene Miroššayovej, CSc., realizátorky záslužnej výstavy Najstaršie sakrálne stavby na východnom Slovensku, a mnohým ďalším, bez nadšenej a obetavej práce ktorých by na festivale kde-čo mohlo zaškripať.

A veľmi potešil aj nevšedný záujem o tento náš veľký hudobný sviatok. Nielen Košičanov. V preplnenom hľadisku sme okrem domácich videli aj návštevníkov od Prešova, Bardejova i Trebišova, ba autobusovým zájazdom prišli so svojim duchovným otcom Miroslavom Gavalom aj veriaci z farnosti Oľšavica na Spiši.

Prvý ročník Festivalu gréckokatolíckych speváckych zborov sa skončil. Splnil svoje poslanie. Prehovoril k ľuďom dobrej vôle. A ľudia pochopili hĺbku liturgických spevov východnej cirkvi. Ďakujeme, Pane, že po dlhých rokoch tvrdých skúšok sme a toho dožili, videli a počuli.

P. KUŠNÍR

*Minister kultúry Slovenskej republiky
Ladislav Snopko,
riaditeľka Slovenskej umeleckej agentúry
CASSOVIA PhDr.
Nina Rašiová, prešovský biskup
Mons. Ján Hirka a
správca košickej gréckokatolíckej farnosti o. Gabriel Székely*

Festival prebiehal pod spolupatronátom nášho otca biskupa mons. J. Hirku a ministra kultúry Ladislava Snopka. Práve v srdci pána ministra sa pred rokom zrodila táto idea. Pri-pomeňme si ju jeho slovami:

— Sila gréckokatolíckeho spevu ma vlastne oslovila na vysviacke otca biskupa Jána Hirku v Prešove. Sedel som tam, trvalo to päť hodín a mne to ubehlo ako päť minút. . . Ako katolík dotkol som sa tej živej vody a bolo to koronované zážitkom v Krásnom Brode pri Medzilaborciach, kde som bol hosťom otca biskupa na gréckokatolíckom odpuste. Tu som vyslovene mal pocit, že sa ľud so spevmi spolu stretáva.

Ako keď Stredoeurópan vidí more . . .

Kľud. Pokoj. Široký dych melodických hlasov. Pátos i skromnosť, túžba aj pokora. Velebnosť ako v chráme.

Ako v chráme. . .

Áké je nádherné zatvoriť oči a celou dušou sa ponoriť do povznášajúcej harmónie. Zachytiť sa crescendujúcich tónov a nechať sa nimi unášať stále vyššie. Odosobniť sa, splynúť s nádhrou zvučiacich akordov a spolu s nimi letieť v ústrety k slnku, k nebu, k Bohu.

Sedíme v koncertnej sieni Štátnej filharmónie v Košiciach. Uzmierení a šťastní. Prehliadka gréckokatolíckych zborov je pokorná i veľkolepá. Cítíme, ako hudba vstupuje do našej duše, ako nás otvára jednote, pravde, kráse a dobru, ako v nás podnecuje nekonečnú túžbu a nezištnú lásku.

Snažím sa počúvať ako kritik. Porovnávam, hodnotím, hľadám nedostatky. Ale o chvíľu som opäť omámený krásou znejúcich tónov. Očarený ako Stredoeurópan, ktorý vidí more, ponáram sa do kúzla jednotlivých melódií, pôsobivých polyfónii i mohutných harmónii. Zabúdam na objektívneho kritika, zaplaveného bohatstvom kombinácií vokálnej zvukovej farby.

Úspech jedenástich Odesanov ma vracia do prítomnosti.

Prečo sme často presvedčovaní o tom, čo všetko nás rozdeľuje? Hľadáme to spoločné dôsledne, všetci s pochopením? Veď ľudia nie je možné rozčleniť do kategórií a priehradok. Pozerám sa na poslucháčov okolo seba. Z ich tváří je možné vyčítať tú istú blaženosť, akú prežívam ja. Znejúca hudba nás spája a sála je plná pocitu spolupatričnosti. Pod vedením tých, ktorí z pódia rozdávali príjemné mákké tóny prežívame spoločné šťastie. Šťastie transcen-

Kytica kvetov dirigentovi Gabrielovi Mirošayovi nielen za festivalové vystúpenie, ale aj za umelecké vedenie prešovského spevokolu od jeho obnovenia v roku 1968.

Snímky O. BÉREŠ

dencie — smerovania k vyššiemu, smerovania k Bohu.

Podvedome sa všetci držíme za ruky a nie sú dôležité spoločenské postavenia, politické presvedčenia, národnosti. Rozhodujúce je, že sme ľuďmi s rozumom, citom a vôľou, ľuďmi, ktorí sú si v tomto okamihu blízki a mali by nimi ostať naďalej, i keď hudba doznie a vrátíme sa do svojich domovov.

Opäť sa vo mne prebúdzajú kritik, ktorý rád tlmočí, že východoslovenskí zboroví speváci v ťažkej konkurencii obstáli. Ich umelecké výkony bolo možné úspešne porovnávať s vystúpeniami bratislavských, pražských i zahraničných zborov. Talentom prekvapili naši mladí dirigenti a som presvedčený, že ak budú na sebe naďalej dôsledne a seriózne pracovať, veľa o nich v budúcnosti počujeme. Ich vystúpenia boli príno-

som a pre nich osobne úspechom, na ktorom je možné stavať.

Nebolo mojím cieľom napísať kritiku, ale skôr poďakovanie za pekný večer. Poďakovanie usporiadateľom i umelcom za chvíle, pri ktorých sa bolo možné zasníť. A to nielen vďaka slávnemu jubilatovi D. Bortňanskému, známym i neznámym autorom, ale aj presvedčivým a hudbe oddaným interpretom, ktorí sa s uctou ujali bohatého odkazu slovenskej duchovnej hudby východného obradu a plní lásky k hudbe i k Bohu odovzdali jej krásu pozorným poslucháčom.

Celý večer bol jednou veľkou modlitbou. Modlitbou, ktorej obsah je ťažko vyjadriť slovami. Počuli sme ho však v tónoch: Boh je medzi nami a patrí každému z nás.

PhDr. Vlastimil TICHÝ

Komorný miešaný zbor Byzantion — Collegium musicae slavicae Praga venuje sa štúdiu a interpretácii cirkevných skladieb východnej cirkvi pod vedením dr. Olgy Dutkovej už od roku 1958

**Kto sa rozhodne
konať dobro,
nesmie očakávať,
že mu preto ľudia
budú odpratávať
kamene z cesty.**

Albert Schweitzer

**Vlastný chrbát a
vlastné chyby
človek nevidí.**

Afganské príslovie

Ikonografia sviatku Zjavenia Pána

(Dokončenie z 3. str.)

V súlade s citovaným textom evanjelia v hornej časti ikony je zobrazená časť kruhu, symbolizujúca otvorené nebesá, ktoré podľa slov Sv. Gregora Teológa:

... zavrel Adam sebe i svojim potomkom tak, ako anjel plameným mečom zavrel bránu Ede- nu.“ Je zároveň znakom prítomnosti Boha, ktorý je na niektorých ikonách zvýraznený žehnajúcou rukou. Z tohto kruhu vyžarujú lúče svetla zostupujúce na Spasiťa spolu so Svätým Duchom, zostupujúcim vo forme holubice.

Cirkevní otcovia vysvetľovali zjavenie Svätého Ducha v podobe holubice pri Pánovom krste v analógii s potopou. Svet bol očistený vodou potopy. Holubica pri- niesla ratolesť do Noemovej archy. Zvestovala koniec potopy a vyliate Božej milosti na svet. „Tam olivový ratolesť, tu milosť nášho Boha“ — hovorí Sv. Ján Damascenský.

Bože, odievaš sa svetlom ako rúchom. Z lásky stal si sa nám podobný. Dnes si sa odial vodou Jordánu. Ty si nepotrebuješ očistu, ale nám pripravuješ znovuzrodenie.

(Z litije sviatku)

V symbolickom jazyku ikon je tento fakt zobrazený Ježišom Kristom stojacim vo vode Jordána, ktorá robí aj jeho pozadie. On — Majster — prichádza a prosí o krst. Spasiteľ je skoro vždy zobrazený ako kráča k svojmu krstiteľovi. V tom istom čase skláňa hlavu pred Jánovou rukou. Pravou rukou žehná vody Jordána, posväcuje ich svojim ponorením. Od tohto času sa voda stala symbolom narodenia sa do nového života.

Hoci niekoľko obrazov zobrazuje Ježiša Krista oblečeného do odevu, ktorý pokrýva bedrá, vo väčšine ikon je zobrazený ako Adam.

Ikony Zjavenia Pána majú najviac analógií so Starým zákonom. Ide o dve postavy pri Kristových nohách: muž, ktorý sa obracia chrbtom k Spasiťovi a

spoly odetá žena, jazdiaca na rybe. Tieto detaily zobrazujú texty Starého zákona, ktoré vstúpili do bohoslužieb sviatku a sú prorockým predobrazom krstu.

„More videlo a utieklo, Jordán sa naspäť obrátil“. — (Ž 113, 3). Postava muža — alegória Jordánu — je vysvetlená tropárom predvečera Zjavenia Pána:

Keď sa vznášal Eliáš k nebesiam, Elizeus udrel jeho plášťom vody Jordánu. Zastavili sa a dno vyschlo. Mal pred sebou suchú cestu. To je predobraz krstu. To nám pripravuje prechod cez búrlivé more života. Kristus sa zjavil anjeli držia plášť, prichystaní v Jordáne, aby posvätil vody. Žena je alegóriou mora a patrí k ostatným predobrazom krstu — naznačená. Počet anjelov je rôz- prechod Židov cez Červené ny.

Tento skúpy výklad ikonogra- Sv. Ján Krstiteľ vykonáva fie sviatku Zjavenia Pána obrad. Pravú ruku má položenú nemôže úplne vyčerpať obrov- na hlave Spasiťa. Toto gesto skú významovú hĺbku tejto ikony. bolo vždy časťou obradu krstu. V Len divák s čistým srdcom môže ľavej ruke často drží zvitok, ako meditatívne sa vnoriť do obsahu symbol svojho učenia, alebo ňou tejto ikony a tak získať hojnosť vyjadruje gesto modlitby. Celá duchovných zážitkov. jeho postava vyjadruje triašku, ktorá nim lomcuje.

Prečo mi prikazuješ, čo je nad moje sily? Ty by si mňa mal pokrstiť.

(Z večierne sviatku)

Na tomto svätom obrade sú účastní aj anjeii. Zmieňujú sa o účastní aj anjeii. Zmieňujú sa o tom bohoslužobné texty:

Dnes je tvorstvo plné svetla. Dnes jasá celý vesmír. Nebo i zem sa radujú. Anjeii s ľuďmi sa zjednocujú, lebo kam ide Kráľ, tam i vojsko prichádza...

(Z veľkého večeria)

Nepoznáme však ich úlohu. Preto sa rôzni ich zobrazovanie. Najmä na neskorších ikonách Na ich typoch je ich služba Na ich typoch je ich služba

Preto sa rôzni ich zobrazovanie. Najmä na neskorších ikonách Na ich typoch je ich služba Na ich typoch je ich služba

(Podľa Meaning of Icons preložil: kc)

KRISTOVO KRÁĽOVSTVO sa netýka len večnosti, ale aj života pozemského, do ktorého prišiel Kristus a učil nás prosiť Otca: Príd' kráľovstvo Tvoje. Nejde o kráľovstvo politickej moci, ale o kráľovstvo pravdy, lásky, pokoja a spravodlivosti. Neboli by sme hodnými pastiermi Božieho ľudu v Kristovom Kráľovstve, ak by nám neležala na srdci starosť o jeho hmotné dobro, ak by sme nedvíhali hlas proti nepravde a nespravodlivosti. Leží nám na srdci ťarcha Vašich starostí. Sme a chceme ostať Vašími milujúcimi a Vám slúžiacimi pastiermi. Nabádame Vás, aby ste pri svojich rozhodovaniach využívali svoj zdravý rozumový úsudok, prirodzenú dobrotu srdca a svoje kresťanské svedomie. (Z pastierskeho listu biskupov Slovenska pri príležitosti sviatku Krista Kráľa 1991)

**Na rozhraní rokov
ďakujem Ti, Otče za všetko, čo ma
v uplynulom roku stretlo ...
Môj život plynie rýchle,
ale Ty si
Ty si ma v krste prijal do spoloč-
čienstva so svojim Synom,
aby som rok za rokom rástol
v láske k Tebe a k ľuďom.**

Viera DONOVALOVÁ-KLENKOVÁ

Hviezda

Aká to hviezda viedla sprievod kráľov?
Betlehemčania zaspali.
Kométa? Akou rečou známou
vyznala Pána v maštali?

Poznali viac a rozumeli lepšie
jak „múdry dnešok“ dráham hviezd?
Stačilo, že z nich vyčítali: „Prišiel.“
Dali sa bezvýhradne viesť.

Ti traja králi, s neochvejnou vierou,
v purpure moci odetí,
Dieťaťu k nohám, s darmi kráľov,
dali aj symbol obety.

Sprievodcom svojim rozvírili všednosť,
v ktorej sa tmolil Betlehem.
Mesiášovi dali prednosť.
On mudrcov si pozval sem.

A nepoznaní odchádzali z miesta.
Ich dary boli prijaté.
Čo o dieťati zjavila im hviezda?
Čo ešte dnes má ukryté?

O nás na kongrese teológov v Lubline

V predchádzajúcom čísle nášho časopisu sme priniesli správu o tom, že v dňoch 11. — 15. augusta 1991 sa konal na katolíckej univerzite v Lubline (v Poľsku) kongres európskych katolíckych teológov. K obsahu referátu, ktorý na ňom predniesol prodekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty v Prešove o. prof. Ján Krajňák, sa pre jeho závažnosť vraciame v nasledujúcom rozhovore.

Otec prodekan, váš príspevok v Lubline vzbudil zaslúženú pozornosť. Priblížil prítomným situáciu našej gréckokatolíckej cirkvi v dvoch okruhoch. Prierez jej „katakombálnou“ polohou od roku 1950 a jej prítomnosťou po novembri 1989. Na ktoré skutočnosti z minulosti by ste chceli upriamiť pozornosť našich čitateľov?

— Vo svojom vystúpení som predniesol svedectvo o Gréckokatolíckej cirkvi v Českej a Slovenskej Federatívnej Republike. Nebola to vyčerpávajúca správa, ale skôr škica — náčrt, dostatočne vecný pre také teologické fórum. Zvýraznil som, že gréckokatolícka cirkev u nás je priamou pokračovateľkou a dedičkou apoštolskej misie svätých Cyrila a Metoda, autentickou čo do rítu a neprerušenej katolicity cez stáročia jej dejín. Vždy bola a je verná Apoštolskému stolcu a Kristovým námesníkom od deviateho storočia až do týchto dní, po nášho súčasného milovaného Svätého Otca Jána Pavla II., ktorého dobroprajnosť a pochopenie pre naše polozenie a potreby sú celému svetu veľmi dobre známe! Semper fidelis — vždy bola a je podriadená priamo jeho jurisdikcii a nikdy sa jej nezriekla ani za cenu veľkých obetí, nepriazne a ťažkého údely v osudových kataklizmatických peripetiách v priebehu jej dejín, najmä však pri a po jej likvidácii v roku 1950. Vzápätí po likvidácii si zvolila cestu katakombálneho života a nezriekla sa seba ani po zlikvidovaní jej viditeľných štruktúr, zhabaní všetkého movitého i nemovitého majetku a jej administratívnej anihilácii. Osemnásť rokov sme žili rovnako ako naši bratia

a sestry v celom východnom bloku, v Albánsku, v Číne — teda blízko i ďaleko od nás — pripodobnení veriacim v Ježiša Krista a v jeho radostné posolstvo svetu z prvých troch kresťanských storočí. Po roku 1968 sa na našom údele máločo zmenilo a naďalej pre nás platili ak už nie celkom katakombálne, tak celkom určite podmienky a pomery polokatakombálne po celé ďalšie dve desaťročia. Ale žili sme neprestajne vo viere a v nádeji, že sa slobody ako Božieho daru dožijeme. Áno, aj na nás — na tomto malom a vernom stáde božom, sa opäť ukázalo, že Kristovu Cirkev ani brány pekelné nepremôžu. November

roku 1989 ako mesiac dejinného zvratu v živote našej spoločnosti, ktorú tvoria ako integrujúca súčasť aj gréckokatolíci ČSFR, tento 17. november 1989 je argumentum historicum o stálej platnosti spomenutého výroku Ježiša Krista — portae inferi non praevalent adversus eam! Priučali sme sa tomuto vynútenému životnému štýlu, prinášali obeť, modlili sa, trpeli vo väzniciach a táboroch nútených prác — a pripájajúc ku Kristovmu utrpeniu — utrpenie svoje, pripravovali sme víťazstvo Božej veci v ľudských dejinách.

Vráťme sa ešte k roku 1968, keď ste konštatovali, že sa na našom údele vtedy máločo zmenilo.

— Ako som už spomenul, v roku 1968 bola síce našej miestnej cirkvi povolená činnosť, ale hneď po okupa-

cii takzvanými spojeneckými vojskami len-len že sa vyhlá opätovnému zákazu činnosti. Žila alebo skôr iba ako tak vegetovala v tieni naďalej štátom protežovanej Pravoslávnej cirkvi.

Gréckokatolícka cirkev získala viac facti niektoré svoje kultové objekty do užívania, ale majetkovo-právne nestala sa ich vlastníčkou. Naďalej zostali všetky nehnuteľnosti pridelené tým, ktorí to boli ochotní vziať bez zábran vo svedomí a ktorým ich spolu s veriacimi prideliť mocipáni. Táto skutočnosť je základom nedorozumení a napätia medzi pravoslávnu a našou miestnou cirkvou. Toto bolo a je, buhužiaľ dodnes, jablkom sváru, ktoré napriek všetkému pozitívnemu, čo sa už doteraz udialo, zostáva naďalej problematickým. Po roku 1968 mala naša cirkev proti sebe dvoch nepriateľov: komunistický ateistický režim a — bohužiaľ aj importovaný časť štruktúr pravoslávie! S pôvodnými 17 farnosťami v tomto regióne Pravoslávna cirkev nemala s gréckokatolíckimi nijaké spory. Zo dňa na deň sa však stala veľkou, keď jej prideliť všetky naše farnosti a zariadenia, dokonca aj s dušami, pretože všetkých gréckokatolíkov administratívnym opatrením previedli na pravoslávie. Taký hrubozrný stredoveký feudalizmus už naozaj nemal mať miesto v novovekých dejinách európskych národov v polovici dvadsiateho storočia. A predsa sa to stalo — factum est!

Znie to síce, na adresu tých, ktorých sa to týka, tvrdo, ale pravda je taká a nik ju nevyvráti. Pravoslávna cirkev sa votrela do dôvery nedostatočne poučeným veriacim, keď im vyhlasovala, že práve ona je jedinou dedičkou odkazu svätých slovanských apoštolov Cyrila a Metoda, pričom zostáva pravdou, že bola prisluhovateľkou plánov na likvidáciu všetkých cirkví a každého náboženstva. Je historickým falzom, ak dodnes predstavitelia tejto cirkvi tvrdia, že na našom teritóriu, teda na území, ktoré bolo súčasťou Veľkej Moravy, im patrí prvenstvo, že pravoslávie tu bolo ako dielo Sv. Cyrila a Metoda. Ruské a ukrajinské kresťanstvo je predsa nevyvrátiteľne novšieho dáta, ako bolo a je kresťanstvo našich predkov. Táto skutočnosť je historicky aprobovaná presvedčivo a jednoznačne dokumentami a bulami papežov týkajúcich sa rezidií katolíkov východného obradu na Slovensku po cyrilometodskom období až po naše časy. (Pokračovanie na 8. strane)

Sláva Bohu, česť Márii, pokoj nám

K 100. výročiu založenia kongregácie Sestier služobníc nepoškvrnenej Panny Márie (1892—1992)

(9. pokračovanie)

Malá Štahl'a

Sestry sa dostali šťastne na nové miesto svojho pôsobenia — do Malej Štahl'e. Sprevádzala nás zdravotná sestra s istou paňou. Zima bola veľká. Cestou sme sa niekoľkokrát zastavovali, lebo sa pýtali na smer cesty. Keď sme sa približovali k dedine, jedna z nás povedala: „Tu je to!“ „Das ist gut!“, dodala druhá. Doviezli nás na dvor továrne, kde bol nápis: „Tírna.“

„Ach, a že tu máme byť až do smrti“, nieslo sa areálom. Zavolali nás do jedálne, kde nás privítal akýsi úradník. Za byty nám dali izby pod strechou so železnými pecami na pazderie. Pazderie sa do pece nabíjalo. Čím lepšie bola pec nabitá, tým lepšie horelo.

Tu pracovali tri naše sestry, spolu so sestrami dominikánkami. Ich bolo tridsať. V továrni sa trepal ľan. Ale bola to stará továreň. Ventilátorov bolo málo. Prach sadal na nás a na všetko okolo nás. Po práci sme všetky

vyzerali ako kôpka sena. Naše rehoľné rúcho bolo úplne nevhodné pre túto prácu. Všade, aj tu nás presvedčovali, aby sme nosili civilné šaty. Sestry to neprijali. V rehoľnom rúchu sme vydržali až do konca. Preto aj tu sme si ušili rúcho z ľahkej látky, ktorá sa dobre čistila a prala. Na hlavu sme mali plátené závoje.

Po roku sme dostali nové stroje, moderné a s ventilátormi. Prachu už nebolo. Stroje boli automatické. Stlačil sa gombík a stroje už samé bežali a

(Pokračovanie na 9. strane)

O nás na kongrese teológov v Lubline

(Pokračovanie z 8. str.)

Nemohlo ujsť pozornosti ani Vaše hodnotenie hrdinskej vernosti kňazov našej cirkvi Petrovmu stolcu. Zdá sa, že sme u nás túto skutočnosť doteraz ešte málo docenili, aj keď je všeobecne známa.

— V našej miestnej cirkvi sa po prevzatí moci totalitným režimom nezakorenilo ani v prvej etape Mierovéhohnutie katolíckeho duchovenstva, pretože vtedy sme boli v stave totálnej likvidácie, ale ani po roku 1968 — hnutie katolíckeho duchovenstva „PACEM IN TERRIS“ ako pokračovateľ kolaborantského kňazského zoskupenia, ktoré sa nakoniec stalo predmetom pápežského dekrétu „Quidam episcopii...“ a ktorému sa neboli ochotní podriaďiť špičky režimisticky orientovaného kléru — v duchu naozajstnej a nie iba proklamovanej poslušnosti Svätému Otcovi. Napriek tomu, že tlaky na našu miestnu cirkev boli väčšie a represívne i reštriktívne opatrenia tvrdšie ako na ostatné cirkvi a náboženské spoločenstvá, najmä ordinár a takmer všetci kňazi boli a zostali natrvalo neskompromitovaní kolaboráciou s brachiálnou mocou! Toto je to „šťastie v nešťastí“, a to je tá skala pevnosti, na ktorej pretrvalo a v dejinných skúškach obstálo naše spoločenstvo Božích detí!

Ako hodnotíte situáciu našej cirkvi po novembri 1989 a osobitne činnosť teologickej fakulty ako jej prodekan?

— Keď prihliadneme na situáciu z konca roku 1989 a porovnáme ju s dnešnou skutočnosťou, nemôžeme nekonštatovať, že ruka Pánova je s nami a všetko sa uberá správnym smerom k obnove a rozvoju. V naozaj veľmi krátkom čase sa obnovil náboženský život. Diecéza má sídelného biskupa a opäť účinkujú rehole mužské aj ženské, ktoré sa rovnako vynorili z katakomb ako istý počet svetského kléru. Z centrálného — takpovediac „josefínskokomunistického“ bratislavského kňazského seminára sa vrátili naši poslucháči teológie a akoby z priameho Božieho zásahu a v jeho réžii sa našla nakoniec aj budova, v ktorej bolo možné diecézny kňazský seminár — tentokrát opäť vlastný — umiestniť. A takmer za uskutočnený sen môžeme považovať fakt, že po prvýkrát v dejinách má táto prenasledovaná a na zánik odsúdená cirkev — vlastnú teologickú fakultu, začlenenú do Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach! V čase, keď v celoslovenskom, ba v celofederálnom meradle sú veľké problémy vyplývajúce z nedostatku kňazov tak s obsadzovaním fár, ako aj katedier na katolíckych vysokých školách a bohosloveckých inštitútoch, táto miestna cirkev — i keď nie v ideálnej forme bola schopná zostaviť štáb ľudí pre formáciu nových kňazských generácií vo vlastnom kňazskom seminári a na vlastnej bohosloveckej fakulte! A má za sebou už ukončený prvý školský rok 1990/91. Začlenením fakulty do zväzku štátnej univerzity sa poskytla

veľká pomoc a podpora miestnemu biskupovi i celej diecéze, avšak vzhľadom na potrebu pokryť aj ostatné výdavky na rekonštrukciu biskupskej rezidencie, prilahlých zdevastovaných budov ako aj budovy pre definitívne umiestnenie teologickej fakulty (kňazský seminár ostane v terajšej budove, lebo má veľmi vhodné umiestnenie s veľkou záhradou), bude táto cirkev potrebovať ešte veľkú pomoc tak od štátu, ako aj od veriacich a dobrodincov z domova a prípadne aj zo zahraničia. Práve v súvislosti s teologickou fakultou badať výrazné oživenie záujmu o štúdium teológie a duchovný rast našich veriacich, a to nielen záujemcov o prípravu na kňazskú službu. Na našu fakultu sa hlásia tak chlanci ako aj dievčatá po maturite, rehoľné sestry, dospelí muži aj ženy, ktorí chcú študovať teológiu a pomáhať v evanjelizácii súkromného i verejného života. V uplynulom školskom roku študovalo u nás na tento spôsob 20 poslucháčov okrem seminaristov, ktorých sme mali štyroch ročníkoch spolu 50. Piaty ročník bol vyčlenený ako diaľkový, pretože v septembri minulého roku boli frekvenciantmi tohoto ročníka pre nedostatok kňazov vysvätení a štúdiá si doplňujú. Na školský rok 1991/92 sme prijali 24 poslucháčov ako kandidátov na kňazstvo s ubytovaním v kňazskom seminári a doteraz 38 kandidátov ako záujemcov o štúdium uceleného teologického cyklu v podobnom zložení ako v uplynulom školskom roku. (Pozn. red.: Uvádzaný stav je v čase zverejnenia príspevku v Poľsku.)

**Ďakujem za rozhovor
Blažej KRASNOVSKÝ**

(DOKONČENIE Z 8. STRANY)

trepali ľan. Stroje zapínala každá sestra podľa poradia. Lenže stroje boli veľmi hlučné. Ak sme rozprávali, nebolo nič počuť. Pri poruche sme dávali znamenie tleskaním rukami. Až potom sa stroje vypli. Len potom sa stroje čistili od pazderia. Raz takto naša sestra Jozafáta obsluhovala stroje a zastavila ich, aby sa vyčistili. Sestra Jana jej chcela pomôcť. Ľahla si pod stroj a čistila. Sestra Jozafáta pustila stroj, lebo si myslela, že je všetko v poriadku. Stroj zachytil sestru Janu a dotiahol ju až k otvoru. Tie sestry, čo boli blízko nej, dali znamenie k zastaveniu strojov. Ako na vlasku visel jej život. V poslednej chvíli prišla Božia pomoc. Na smrť vystrašené sestry ďakovali Pánu Bohu za tak viditeľnú pomoc a ochranu.

Z Malej Štahle chodili sestry rosiť ľan do susedných obcí. Takto sa pamätám na obce Arnoltice, Vajglov, Janovice, Novú Ves, Václov a Bruntál.

Na pole alebo do lesa nás viezli traktorom a večer po nás prišli. Celý deň sme potom pracovali pod holým nebom. Rozprestierali sme ľan. Niekedy nám na obed priniesli mlieko alebo čiernu kávu. Väčšinou sme však boli pri tom, čo sme si vzali so sebou. Raz nám istá dobrá pani priniesla na pole syr a hrniec mlieka. V istej dedine nám pripravili na obed slepačiu polievku a rezance s tvarohom. Na tieto dva obedy sme dlho pamätali a spomínali.

Sestry zohnuté k zemi rozkladali ľan a pri tom sme sa modlili ruženec a iné modlitby. Nič nám vtedy nebolo ťažké. To bolo pre nás aj posilou, najmä pri ceste do práce. Vtedy sme museli vypočuť výsmechy: „Kam ich to vezieš? Na jatky?“ Ale aj inak. My sme dávali najavo, že nepočujeme a so spevom sme išli ďalej.

Raz nás v lese zastihla veľká búrka. Blesky len tak križovali okolo nás. Zhromaždili sme sa na čistinke, kde bolo menšie nebezpečenstvo. Modlili sme sa. Okolo šiel povoz, do ktorého udrel blesk a zabil človeka.

Duchovné pomery boli nepriaznivé. Na počiatku sme nemali ani raz v týždni Službu Božiu. Neskôr bola dva razy do týždňa. V ostatných dňoch chodili sestry na Službu Božiu do susedných dedín pešky 3,5 ba aj 8 km. V nedeľu chodievali 8 km pešky do Rýmařova. Najhoršie to bolo v zime. Vtedy silnejšie išli napred, aby robili cestičku a slabšie za nimi. Ale na Službu Božiu sme išli s radosťou, i keď niekedy nám aj odev zamrzol.

Na tomto novom mieste a prechodnom bydlisku si naše sestry služobnice skoro zvykli. Tiež na prácu, zamestnancov a ľudí vôkol nás. Továrňou sa niesli nábožné piesne. Získali sme si rodiny, ktoré s nami chodievali do kostola a brali aj svoje deti. Ich deti sme pripravovali na prvé sv. prijímanie. Boli to väčšinou prisťahovalci z Juhoslávie, zo Slovenska a Nemecka. Ale všetci nás milovali a radi počúvali náboženské rozhovory.

Sestry pracovali na tri smeny. Najhoršie to bolo, ak sestrám pripadla smena na sviatok alebo v nedeľu. Sestry nikde vo sviatok v továrňach nepracovali. V nedeľu išli do práce až keď hodiny bili 24 hodín. Cez týždeň však usilovne pracovali a niekedy aj dlhšie. Takto sa plán na mesiac vždy splnil. Továreň týmto neutrpela nijakú škodu.

Riaditeľstvo závodu však s tým nebolo spokojné. Chodili, presvedčovali sestry. Raz všetky sestry zhromaždili do jedálne, kde cirkevný referent z Olomouca nám prečítal dišpenz od otca biskupa, že môžeme pracovať aj v nedele a sviatky. Istá sestra im povedala, že dišpenz možno použiť

len v prípade krajnosti, a v Štahli to nie je potrebné. Cirkevný referent udrul rukou po stole a povedal: „Ani Svätého Otca neposlúchajú!“ Odišli bez výsledku.

Po schôdzke bolo treba nastúpiť na nočnú smenu. Bol však sviatok, a tak sestry išli do práce až po polnoci. Išli s veľkým strachom, mysleli, že ich budú biť. Na dvore však nikto nebol. Odvtedy nám už dali pokoj.

Doma sme mali tiež pokoj. Sestra Eufímia bola slabého zdravia. Dali jej dôchodok a tak nám všetko doma porobila.

V Malej Štahli sestry pracovali od 25. februára 1952 do 29. apríla 1954. Po dlhom preťahovaní naše sestry presťahovali zo zdravotných dôvodov do Charitného domova v Jasove, okr. Košice. Tu už boli naše dve sestry z Modrej. Dávali nám iné Charitné domovy, ale sestry nechceli prijať. Nakoniec nás dali do Jasova.

V Malej Štahli sme zložili túto pieseň:

V tichej odľahlej dedinke, nazvanej Malá Štahla, je továreň menom tírna v kraji známa pracháreň. Iste radi by ste vedieť, čo nového sa stalo, komu sa tej cti dostalo, by sa blaho rozmáhalo. Nemusíte dlho hľadať a veta sa vypytovať, veď nás hocikde poznáte, po mene nás nájdete. Aké vzácne sme vo svete, to by ste neverili, kde je už bieda najväčšia, však sestry to doplnia. Nemyslíte, že je nám zle, však sa máme zas dobre. O nič sa veru nestaráme, všetky plány plníme. Máme tu aj peknú dielňu, snáď podobnú maštali, stroje hučia, prach dávajú, by sme hladom nemreli. Nedáme tu odpočívať nikomu ani v noci, stroj ženieme plným tempom, veď žije v päťročnici. Ó, len sa nás nelakajte, keď pôjdeme už z práce, veď my vám neublížime, hoc strašne vyzeráme.

(Zostavila sestra Veronika Zbihlejová; pre tlač upravil o. F. D.)

(Pokračovanie v budúcom čísle)

MYŠLIENKY SVÄTÝCH

Sv. GORDIÁŠ, mučeník

— „Môžeš mi dať niečo drahšieho ako nebeské Kráľovstvo?“

— „Akože môže môj jazyk zaprieť toho, ktorý ma stvoril? Potom by mi slnko nesvietilo a zem by ma pohltila.“

Sv. THEODOZIUS

— „Najväčšia múdrosť spočíva v uvažovaní o smrti“

— „Chráňme sa zneužívania

Božej trpezlivosti a spoznáme jeho spravodlivosť.“

Sv. BAZIL VEĽKÝ

— „Starších ctite, múdrejších poslúchajte a seberovných milujte.“

— „Kto môže zmenšiť biedu iných a tak neurobí, toho spravodlivo môžeme prirovnať k vrahovi.“

Sv. GREGOR NAZIÁNSKY

— „Ľahšie je samotnému upadnúť do bludu, ako obrátiť niekoho k cnosti.“

Z KREŠŤANSKÉHO SVETA

■ **Svätý Otec Ján Pavol II.** sa po jednástich rokoch vydal na svoju druhú namáhavú apoštolskú cestu do Brazílie. V dňoch 12.—21. októbra 1991 vykonal svoju 53. zahraničnú cestu, ktorá mala bohatý a nevšedný program. V meste Natale slávnostnou pontifikálnou svätou omšou uzavrel 12. medzinárodný eucharistický kongres, stretol sa osobitne s biskupmi, potom s rehoľníkmi. V hlavnom meste vykonal zdvorilostnú návštevu prezidenta a slúžil sv. omšu pre takmer **milión osôb**. V programe boli aj stretnutia s bohoslovcami, mládežou i domorodcami v Cuiabe. V troch desiatkach príhovorov a homílií vyzdvihol výchovu k viere pre novú spoločnosť. Vďaka viere, ktorá je základom toho, v čo dúfame, a dôkazom toho, čo nevidíme, môžeme v istom zmysle prekonať hranice viditeľnej skutočnosti svedčiacej o neviditeľnom.

Počas návštevy sa Sv. Otec stretol tiež s oddelenými bratmi, ako aj s početným zástupom rehoľných sestier, ktorých v Brazílii pracuje vyše 36 tisíc. Poukázal na potrebu novej evanjelizácie pre Kráľovstvo pravdy a života, spravodlivosti, lásky a pokoja. Napriek veľkej sociálnej nespravodlivosti v tomto štáte, dokázal Svätý Otec oživiť vo veriacich nádej na lepšiu budúcnosť.

■ **Svätý Otec vyhlásil** v nedeľu 27. októbra 1991 za blahoslaveného Adolfa Kolpinga, nemeckého kňaza a apoštola robotníkov. „Novým“ svätým sa stal Rafael Kalinovsky, poľský bosý karmelitán, ktorý bol kanonizovaný 17. novembra 1991.

■ **Svätá Stolica a Bulharsko** síce nadviazať pred rokom diplomatické styky, doteraz však redakcia *Pogledu* nevrátila Vatikánu bývalú budovu nunciatury. Sklamanie nad tým vyjadril po skončení cesty v Bulharsku mons. Mario Rizzi, apoštolský nunciatus.

■ **Dňa 2. 10. 1991 zomrel** v Istanbule vo veku 76 rokov Dimitrios I, hlava 300 miliónov pravoslávnych kresťanov. Smrť patriarchu je veľkou stratou pre pravoslávie, ale i pre ekumenický dialóg s kresťanskými cirkvami. Patriarcha Dimitrios sa neobyčajne zaslúžil o zlepšenie vzťahov ku katolíckej cirkvi a o odbúranie viac ako deväťstoročného rozkolu medzi oboma cirkvami.

■ **Novým carihradským patriarchom** sa stal dňa 22. novembra Bartolomej I. (narodený v roku 1940).

■ **Patriarcha Moskvy a celej Rusi Alexij II.** prijal nedávno na audiencii kardinála Johanesa Willebrandsa, bývalého predsedu Pápežskej rady pre jednotu kresťanov. Temou rozhovorov boli styky medzi oboma cirkvami.

■ **V Moskovskej akadémii práce** (v budove bývalého Domu odborov) predniesol kardinál

Roger Etchegaray, predstavený Pápežskej rady „Iustitia et Pax“, cyklus prednášok venovaných sociálnemu učeniu cirkvi. Podľa správ zahraničných agentúr sa v moskovských kníhkupectvách predávajú pápežské encykliky *Rerum novarum* a *Centesimus annus*.

■ **Kardinál Silvestrini** posvätil v Arménsku nemocnicu nazvanú *Redemptoris Mater*, ktorá bola postavená z daru Svätého Otca po zničenícom zemetrasení v roku 1988.

■ **V St. Peterburgu** (Leningrade) začal nedávno vychádzať nový nábožensko-filozofický časopis *Preobrazenie* vydávaný pravoslávnyimi intelektuálmi, ktorí sa snažia o otvorenosť. Časopis prináša i ukážky z diela Tielharda de Chardin. Sôrena Kirkegaard a z katolíckej pokoncilovej literatúry.

■ **Mestské úrady v Užhorode** na Podkar-

patskej Rusi vrátili gréckokatolíckej cirkvi katedrálu sv. Kríža. Tak dostáva Mons. Ivan Šemodij, biskup Mukačeva — Užhorodu, svoju tradičnú biskupskú katedrálu späť. Dosiaľ sa konali bohoslužby pod holým nebom. Katedrálu si postavili gréckokatolíci v 18. storočí, v nej sú uložené telesné pozostatky biskupa Teodora Romžu, zavraždeného roku 1947. Po likvidácii gréckokatolíckej cirkvi roku 1949 ju používali pravoslávni veriaci.

Slávnostná posviacka katedrály sa uskutočnila 3. novembra 1991. Zúčastnil sa na nej Mons. Basil Losten, gréckokatolícky biskup zo Stamfordu v Spojených štátoch, ktorý má veľký podiel na navrátení katedrály. Bývalú biskupskú rezidenciu odmietli úrady vrátiť, lebo sú v nej umiestnené ústavy užhorodskej univerzity.

■ **Za pomoci talianskej biskupskej konferencie** otvorili v Albánsku prvý katolícky kňazský seminár v meste Skutari. Prihlásilo sa doň tridsať kandidátov. Desiatky rokov ateistický režim zakazoval akúkoľvek náboženskú aktivitu. Vyše štyridsať rokov nemohol byť vysvätený ani jeden kňaz. Všetci 39. kňazi účinkujú v Albánsku sú vyše 60-roční.

■ **Dňa 9. novembra 1991** sa v sprievode arcibiskupov — nuncia Giovanniho Copsy a pražského metropolitu Miloslava Vlka, ujal pastierskej služby v českobudějovickej diecéze biskup Antonín Liška.

■ **25. novembra 1991** si katolícka cirkev pripomenula 110. výročie od narodenia pápeža dobrého srdca Jána XXIII, ktorý sa zaslúžil o zvolanie II. vatikánskeho koncilu, pápeža, ktorého veľkosť ešte stále nevieme dostatočne oceniť.

■ **V dňoch 28. novembra až 14. decembra m. r.** sa konala v Ríme európska biskupská synoda, na ktorej sa po prvýkrát stretli biskupi z oboch doteraz oddelených častí Európy. Jej cieľom bolo nájsť nové impulzy pre duchovnú obnovu nášho kontinentu v znamení hesla synody: „Byť svedkami Krista, ktorý nás povolal k slobode.“ (Informácie o synode prinesieme v č. 2/92).

Z HOMÍLIE SVÄTÉHO OTCA NA OTVORENÍ SYNODY

Slávnostnou koncelebrovanou svätou omšou vo Vatikánskej bazilike bola 28. novembra dopoludnia zahájena biskupská synoda o Európe. Spolu so Svätým Otcom ju slúžili všetci biskupi, ktorí sa zúčastnili synody. Svätý Otec v homílii, ktorú pri svätej omši predniesol, okrem iného povedal: — Pane, ty máš slová večného života. . . . A my dnes opakujeme tieto slová v mene cirkvi, ktorá žije z eucharistie, v mene cirkvi v Európe, ktorá žije v jej rôznych národoch a krajinách od Atlantiku až po Ural, od Stredozemného mora až k severnému pólu. Udalosti posledných rokov sme chápali ako znamenie doby, skrze ktoré k nám hovorí Duch Svätý a zvoláva nás k tejto pastoračnej akcii.

Ďalej Svätý Otec rozviedol v homílii myšlienky o Kristovej prítomnosti: — Zhromaždení v Kristovom mene sme Cirkvou. Mocou svojho mena i On sám je medzi nami a spolu

s nami i Duch Svätý vydáva o ňom svedectvo. Chceme, aby Duch Svätý vždy prehovoril k cirkvi, a aby mu cirkev v Európe pozorne načúvala, lebo je Duchom pravdy. . . . Pripomenul tiež hlavný zámer synody. — Sme svedkami Krista, ktorý nás oslobodil, a preto cieľom synody je vyzvať a zhromaždiť ľudí k novej evanjelizácii Európy.

V závere homílie Svätý Otec vyzval k tomu, aby — plody ducha vždy prevažovali nad plodmi tela a žiadostivosťou, lebo tieto posledné neblahé plody prinášajú len nezhody a rozdelenie. Dosiaľ nebolo ešte všetko zjavené a nevyslo ešte najavo, čím budeme. Je preto potrebné, aby sme sa nechali viesť týmto Duchom. Neočakáva snád súčasny svet najviac práve toto? A nepotrebuje to najviac zo všetkeho aj európsky človek na prahu tretieho tisícročia?

(Skratene podľa Vatikán. rozhlasu)

Dialóg s deťmi

V dialógu s deťmi rodičia potrebujú schopnosť rozlišovať, hlboko si uvedomovať zmenu kontextu životnej situácie, v ktorej žijú a vedieť rozlišovať „znamenania doby“, ktoré vyjadrujú ich nové potreby; s deťmi je potrebné žiť tiež slovo „kto nie je proti nám, je za nás“ (Mk 9, 40).

Ježiš, keď vychováva ľudí, nebojí sa úplne obrátiť stupnicu bežných hodnôt, napr. keď hlása blahoslavenstvá (porov. Mt 5, 2). Nazýva totiž blahoslavenými, šťastnými tých, ktorí tak nevyzerajú. V protiklade k tomu, čo ponúka svet, ukazuje neľahkú cestu, po ktorej máme kráčať.

Aj my máme mať odvahu povedať to, čo má skutočne hodnotu.

Nesmieme si robiť ilúziu, že ak ukážeme deťom rozriedené kresťanstvo, neexistujúceho Krista, lepšie prijímú to, čo im hovoríme. Boh sa dáva pocítiť v srdci našich detí. A ony pozitívne reagujú len na pravdu, keď im ju predložíme jazykom pre nich prístupným a im prijateľným, pretože ním hovoria rodičia, ktorí sa najprv snažili chápať a hlboko zdieľať skutočné potreby novej generácie a až potom učíť.

Evanjelium nám ukazuje Ježiša, ktorý hovorí „ako taký, čo má moc“ (Mt 7, 29).

Rodičia majú dôverovať v milosť, ktorú ako rodičia majú a nikdy nechávajú vo svojej úlohe vychovávateľov. Deti v hĺbke svojho srdca ich takých chcú mať. Nie nadarmo ich často dokážu neľútostne súdiť, ak zamíchali pravdu.

Ježiš vychováva tak, že zveruje svojim blízkym „svoje“ pre neho typické učenie: „Toto je moje prikázanie, aby ste sa nazvájom milovali, ako som ja miloval vás“ (Jn 15, 12).

Keď Ježiš jasne vyslovuje slová „ako som ja miloval vás“, ukazuje, že je „učiteľom“ takejto lásky.

Toto musí byť najvyššie učenie, ktoré má dávať aj rodič vlastným deťom, pretože ono je syntézou Evanjelia.

A rodičia musia napodobňovať toto prikázanie svojim deťom ako vlastné: Deti moje, milujte sa tak, ako som ja miloval vás.

Napodobňovať teda Ježiša. Napodobňovať ho ako učiteľa. Napodobňovať Ježiša, alebo ešte lepšie: umožniť mu žiť v nás. Áno, najlepšie, najlepšie by bolo, aby On sám zaujal svoje miesto v nás. Ak On bude žiť v nás, náš postoj ako vychovávateľov bude vynikajúci. Ak povedieme Jeho ako vychovávateľa do našej rodiny, splníme dokonale svoju úlohu.

Ježiš má žiť v nás. Ako sa to môže stať? Evanjelium nás to učí.

Boli sme ešte na začiatku nášho nového života, keď nás Pán pobádal, aby sme z neho vytvorili božské dobrodružstvo, v ktorom by On žil v nás.

Potom, krok za krokom, vštepoval Duch Svätý do našich myslí rôzne myšlienky, ktoré dali základ spiritualite jednoty a tak nám vysvetlili, ako sa jednota môže stať skutočnosťou. Dnes všetci tí, ktorí kráčajú po tejto ceste, vedia, čo

robiť, aby bol Ježiš v nich. Nechať žiť nie starého, ale nového človeka; milovať sa nadprirodzeným spôsobom: byť stále „mimo seba“, ako vravíme, prekonávajúc prípadné prekážky s láskou k Opustenému a Ukrižovanému Ježišovi, nežiť „sami seba“, ale „žiť druhých“ tak, že sa zjednocujeme s nimi vo všetkom okrem hriechu . . .

To všetko sú spôsoby, ako môže žiť Ježiš v nás, ten Ježiš, ktorý je prítomný v našich dušiach skrze milosť, ale ešte plnšie je prítomný, keď na ňu odpovedáme. Áno, ak žijeme takto, Ježiš je v nás, Ježiš učiteľ.

Ale Ježiš musí žiť tiež uprostred nás v našich rodinách. A je to tá prítomnosť Ježiša, ktorá sa prejavuje v jednote, kde sú dvaja alebo viacerí zjednotení v jeho mene (porov. Mt 18, 20): Ježiš medzi manželkou a manželom, medzi matkou a dieťaťom, medzi otcom a dcérou, medzi matkou a babičkou, či tetou . . .

Ak bude Ježiš prítomný medzi dvomi alebo viacerými členmi našich rodín, jeho prítomnosť ako učiteľa a vychovávateľa bude silnejšia.

Ale ako zaisťiť túto jeho drahocennú prítomnosť medzi nami?

Vieme: my môžeme zaručiť túto jeho prítomnosť, keď ju budeme každý deň, a keby sa narušila vždy znova jej obnovíme. Budeme otvorení, naplno obrátení ku všetkým členom svojej rodiny, naplno obrátení, pretože prvými blíždymi, ktorých má milovať ten, čo žije v rodine, sú práve príslušníci rodiny.

(Z vystúpenia Chiary Lubichovej na seminári o rodine)

MODLITBA ZA DETI

Bože, z teba pochádza Omnis paternitas — každé otcovstvo, každé rodičovstvo na nebi i na zemi. Ty si nám dal účasť na svojom večnom otcovstve. Chcel si, aby sme aj my darovaním života rozmnožili počet tých, ktorých si si vyvolil. Naše deti sú predovšetkým Tvoje. Sú so všetkými svojimi schopnosťami Tvoj dar, dar od Teba. My im nedávame ani dni života, ani nadanie, ani zdravie. To všetko majú bez našej priamej zásluhy. Celým životom sú Tvoji a kráčajú k Tebe. Vďačne si to uvedomujeme. Ďakujeme ti, že si nám umožnil byť tvojimi spolupracovníkmi. Daj nám teraz schopnosť, aby sme poslanie, ktoré si nám zveril, plnili čo najochotnejšie a aby sme ho splnili celkom. Z našich detí vyrastajú samostatné osobnosti, ktoré majú obstať v živote, rozvinúť svoje schopnosti a ktoré majú všetko robiť podľa svojho svedomia, pred Tvojou tvárou tak, aby sa za svoj život nemuseli naveky hanbiť. My ich máme k tomu vychovávať. Bože, udržuj v nás stále správne zmýšľanie, daj nám svojho Ducha, aby sme mohli plniť túto svoju úlohu. Daj, aby sme starostlivo rozvíjali v nich dobro a chrá-

nili ich pred zlým. Daj nám trpezlivosť a takt, aby sme na svoje deti vplývali správnym spôsobom, aby sme nachádzali správne slová a správny prístup, aby sme spájali rozhodnosť s vládňosťou a prisnosť s láskou. Daj, aby sme ich učili viac tichým príkladom než slovami a napomínaniami. Pomôž nám, aby sme svojim deťom nedávali pohoršenie a pomôž nám napraviť, ak sme niečo z nepozornosti pokazili. Nedovoľ, aby nás deti raz právom obviňovali pred Tvojou tvárou, lež daj, aby naše deti boli raz našou slávou naveky. Pane, požehnaj dobro, ktoré robíme pre svoje deti. Daj nám pravý zmysel pre mieru, aby sme vedeli, čo osoží a čo škodí. Zdar našej výchovy závisí od Tvojho požehnaní, preto daj Pane, aby naše deti boli vnímavé a aby pocitovali potrebu žiť podľa Tvojej vôle, spojení s Tebou. Pamätaj na krv svojho Syna, ktorá im umožnila stať sa Synmi Božimi. Daj, aby krst, ktorým sa stali celkom Tvoji, rozvinul v nich naplno svoju silu na celý život i na večnosť. Amen.

(Autorom modlitby je o. kardinál J. Ch. Korec)

Svetelné signály

Sú v každom z nás.

Je to naše svedomie.

Zelená — láska nemá hraníc

Oranžová — pribrzdí v myšlienkach, siovách, skutkoch, ktoré sú proti láske

Červená — ďalej sa nesmie, inak by sme zranili lásku.

Hľadanie

Každá čiastočka môjho srdca
bije z Tvojej moci, Pane.
Každý záhyb mojej duše
volá po Tebe.
Stvoril si ma z lásky
môjho otca, mojej matky
a do vnútra si mi vložil
nesmiernu túžbu po Tebe.

Hľadám Ťa, Bože môj
v každej veci stvorenej z Tvojej lásky,
hľadám Ťa, a nezastanem,
kým Ťa nenájdem . . .

A. ČIGAŠOVÁ

30 ŽIVOTA EPARCHIE

Kronika otca biskupa

• 6. 10. 1991 Odpustová slávnosť v Prešove. O. biskup slúžil sv. liturgiu v katedrálom chráme pri príležitosti sviatku Ochrany P. Márie. • 13. 10. 1991 Odpustová slávnosť sv. Parasky vo Svidníku. • 16. 10. 1991 Viedol poradu okresných dekanov v Prešove. • 26. 10. 1991 Účasť na otvorení a priebehu 1. ročníka Festivalu gréckokatolíckych zborov v Košiciach. • 27. 10. 1991 Slúžil sv. liturgiu v katedrálom chráme pri príležitosti festivalu. • 29. 10. 1991 Posviacka nemocničnej kaplnky v Prešove • 3. 11. 1991 Posviacka obnoveného chrámu v Nižnej Polianke. • 10. 11. 1991 Posviacka fary v Toryskách. • 24. 11. 1991 Slávnostná sv. liturgia v katedrálom chráme, kde pozdravil veriacich pred odchodom na Synodu. • 26. 11. 1991 Odcestoval do Ríma, aby sa zúčastnil v dňoch 28. 11.— 14. 12. 1991 európskej biskupskej synody.

PAMÄTNÝ DEŇ

Nedeľa, 28. septembra 1991, sa stala pre gréckokatolícke spoločenstvo v Nacinej Vsi (okr. Michalovce) pamätným dňom. V tento deň totiž o. biskup Mons. Ján Hirka posvätil základný kameň stavby nového cyrilometodského chrámu.

S výstavbou chrámu tu začali 8. júna 1991. Stavbu, ktorej celkové náklady predstavujú hodnotu 11,93 mil. Kčs, chcú ukončiť v polovici roku 1993 tak, aby na sviatok Sv. Cyrila a Metoda mohla slúžiť svojmu účelu.

Kapacita chrámu, ktorý Nacinčania stavajú svojpomocne pod odborným dozorom Dušana Voľanského, bude predstavovať 290 miest na sedenie, výška chrámu bude 10,5 metra a výška veže s krížom 30 metrov.

Na snímke Mons. Ján Hirka sa prihovára k približne poldruha tisícovke zhromaždených veriacich.

Text a snímka Ján Popriek

POSVIACKA CHRÁMU V DRIENOVE

V prvú jesennú nedeľu, ktorá pripadla v minulom roku na 29. september, bola v gréckokatolíckej farnosti Drienov milá slávnosť. Po viac ako štyridsiatich rokoch zavítal do tejto farnosti v okrese Prešov vlastný biskup Mons. o. Ján Hirka, aby posvätil obnovený chrám.

Hneď po príchode do obce navštívil rímskokatolícky kostol, kde ho privítal duchovný správca farnosti o. Gabriel Juruš. O. biskup sa k prítomným veriacim prihovril a udelil im požehnanie.

Interiér a exteriér chrámu posvätil za asistencie kňazov na čele s okresným dekanom o. Františkom Čitbajom. V kázni poukázal na povinnosť duchovného rastu všetkých nás a aj obnovený chrám je pripomienkou tejto povinnosti. O. biskup pochválil obetavosť veriacich a zdôraznil nutnosť skrášľovania svojich vlastných chrámov — chrámov Ducha Svätého.

Na záver slávnosti správca farnosti o. František Fedor poďakoval o. biskupovi za posviacku a posilnenie vo viere, kňazom za spoluúčasť a veriacim za obetavosť a nadšenie, s akým pristupovali k práci na obnovenie chrámu Uspenia presv. Bohorodičky, ktorý postavili ich predkovia pred deväťdesiatimi rokmi.

-ff-

Na piatich katolíckych bohosloveckých fakultách Slovenskej republiky študuje v školskom roku 1991/92 vo všetkých ročníkoch 740 poslucháčov, z nich najviac — 329 v Spišskej Kapitule. Na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove študuje v tomto školskom roku 146 poslucháčov, z nich 13 v piatom ročníku. V uvedenom počte poslucháčov je i 75 poslucháčov — laikov 1. a 2. ročníka, ktorí po skončení teologického štúdia sa uplatnia najmä ako učitelia náboženstva — katechéti, v kresťanských ustanovizniach, vo vydavateľstvách, charitatívnych ústavoch a pod.

Kaplnka v prešovskej nemocnici

Dňa 29. októbra 1991 otcovia biskupi Mons. Ján Hirka a Mons. Alojz Tkáč, biskup košickej diecézy posvätili v prešovskej nemocnici kaplnku, ktorá bude slúžiť tým chorým i personálu, ktorí cítia potrebu čerpať z tohto prameňa silu pre každodenný údel. Korunovali tak iniciatívu dekana vdp. Mateja Babčáka, riaditeľstva nemocnice, projektanta Ing. Dezidera Smelého i pomoc ZPA pri vytvorení tohto „minichrámu“. Kaplnka nesie meno lekára talianskeho pôvodu, profesora sv. Giuseppe Moscatiho. So životom tohto svätca sa môžete zoznámiť v knihe „Svätý lekár“, ktorá vyšla pred Vianocami vo vydavateľstve Slovo.

biskupovi Pavlovi P. Gojdičovi

Prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky pri príležitosti štátneho sviatku 28. októbra 1991 udelil po prvýkrát Rad Tomáša G. Masaryka. Tento rad II. triedy in momeriám bol udelený aj nášmu biskupovi Pavlovi P. Gojdičovi, OSBM.

Biskup Pavol P. Gojdič bol 15. januára 1951 odsúdený na doživotie, na peňažitý trest 200 000 Kčs, na konfiškáciu celého majetku a na stratu čestných občianskych práv a zomrel vo väzení ako 72-ročný v deň svojich narodenín 17. júla 1960. Bol pochovaný na väzenskom cintoríne v Leopoldove. Jeho pozostatky boli v roku 1968 exhumované a prevezené do katedrály Sv. Jána Krstiteľa v Prešove. Sú uložené v jednej z bočných kaplniek v katafalku, ktorý je dielom majstra Mikuláša Klimčáka.

Justícia uznala svoju chybu a na základe rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach pod predsedníctvom JUDr. Branislava Kuchtu, bol dňa 27. septembra 1990 biskup Pavol plne rehabilitovaný. Stal sa pre nás príkladom vernosti sv. Cirkvi.

Svojho biskupa Pavla máme vo veľkej úcte a jeho šíriaci sa kult posilňuje v nás vieru našich otcov.

MODLITBA ZA OSLAVENIE

Všemohúci Bože, náš Pane, dobrorečíme ti, velebíme ťa a ďakujeme ti za všetky milosti, ktoré si nám vo svojom nekonečnom milosrdenstve udelil. Obzvlášť sme ti vdáční za našich biskupov, biskupa Pavla Gojdiča, OSBM a biskupa Bazila Hopku, ktorí svojou odvahou, láskou a neohrozenou vierou nadchli náš veriaci ľud v ťažkých chvíľach ich života. Svojím utrpením a svojou smrťou vydali živé svedectvo svojej viery a oslávili tvoje vznešené meno. Preto milostivý Pane, osláv ich za to svojou Božskou mocou a vpíš ich mená do knihy svojich svätých.

Lebo ty si Svätý, náš Boh a my ti vzdávame slávu, Otcu, Synu i Svätému Duchu, teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

S cirkevným schválením

Matka Pavlína Vasilková

Matka Pavlína Julianna Vasilková sa narodila 26. 2. 1917 ako piate a najmladšie dieťa v rodine Jána Vasilka, obchodníka v Novosade a manželky Juliany rod. Pástorovej.

Po skončení základnej školy v rodisku odchádza do Michaloviec na meštiansku školu. Po skončení ide do Užhorodu do internátu sestier Rádu sv. Bazila Veľkého, aby pokračovala v štúdiu na učiteľskej akadémii, ktorú úspešne zakončila maturitou v roku 1937. Po maturite sa rozhodla vstúpiť do Rádu sv. Bazila Veľkého, čo uskutočňuje 19. 8. 1937. Prežila boj s otcom, ktorý veľmi ťažko prijal jej rozhodnutie. nakoľko ostatné deti boli v Amerike, kde rodičia pred jej narodením žili. Dňa 20. 2. 1938 pri

oblečke prijíma meno Pavlína a začína noviciát v Užhorode. Jej magistrou bola M. Melánia Bucmaňuková. Dňa 7. 4. 1939 skladá prvé sľuby v Chuste. Po noviciáte je prefektou v internáte, učiteľkou v Chuste, Mukačeve a v Užhorode. Potom odchádza na Univerzitu do Segedina (Maďarsko) na ďalšie štúdiá odbor matematika, fyzika. Po troch rokoch štúdiom prerušuje, lebo začína druhá svetová vojna.

Dňa 28. 8. 1945 skladá profesiu. Obrad profesie odbavoval bl. pamäti neb. otec biskup Gojdič, OSBM. A 19. 9. 1945 ju predstavená M. Magdaléna Humeňuková posla spolu so sestrou Pachomiou Petrikovou a sestrou Jozafatou Hámorkou do Sečoviec a menuje ju predstavenu. To bolo na žiadosť vtedajšieho provinciála Baziliánov o. Šebastiana Sabola a predstaveného kláštora v Trebišove o. Polykarpa Oleára. Tu za veľmi ťažkých podmienok hneď po vojne zakladajú nový rehoľný dom. Hneď začína vyučovať na meštianskej škole matematiku a fyziku. Okrem školy sa venuje apoštolátu s mládežou. Dňa 3. augusta 1948 prichádza štátna bezpečnosť, po domovej prehliadke zaisťuje sestru Pavlínu, ktorá nastupuje vyšetrovaciu väzbu v košickej väznici na Moyzesovej ulici. Bolo to v súvislosti s útekom za hranice o. provinciála Šebastiana Sabola. Vyšetrovacia väzba trvala 8 dní a 12. augusta bola prepustená.

Dňa 30. augusta 1950 začína násilná likvidácia kláštorov a tak aj ona začína svoje vyhnanstvo. Prvá zastávka bola v Košiciach na Bankove, kde prenocovali. Potom nasledovala Kostolná pri Trenčíne. V Kostolnej v sústreďovacom kláštore pracovala ako robotníčka — kontrola látok pre továreň Merína Trenčín. V roku 1952 spolu s ostatnými sestrami bola prevezená do Krásnej Lipy, kde pracovala pre fabriku Elita Vansdorf. Odtiaľ ich ďalej viezli do Broumova, Meziměstí u Broumova, kde pracovala v továrni Veba, ako prádlena pri strojoch. Z Meziměstí ich Česká katolícka charita previezla do Ústavu social. péče Březany u Mikulova a odtiaľ 24. 9. 1954 do Ústavu soc. péče pro duševne nemocné ženy vo Svitavách. Tam pracovala ako účtovníčka a administratívna sila až do odchodu do dôchodku. Pri tejto práci sa tajne venovala výchove nových povolání, ako magistra novíciek napriek veľkému prenasledovaniu a sledovaniu ŠTB.

S veľkou radosťou prijala politické zmeny v novembri 1989 a hneď mala plány čím skôr sa vrátiť na východné Slovensko medzi našich veriacych a začať normálny rehoľný život. S pomocou Božou podarilo sa kúpiť nový dom v Sečovciach a tak po 37-ročnom pobyte v Čechách sa vracia do „zasľúbenej zeme“, do Sečoviec ale už s podlomným zdravím. Po krátkom pobyte v Sečovciach pripravená a odovzdaná do vôle Božej odovzdáva svoju sľachetnú dušu svojmu nebeskému Snúbencovi v nedelu 22. 9. 1991.

Ako sestra bola prefektou, učiteľkou, dlhoročnou predstavenu, provinciálnou radkyňou a magistrou novíciek. Vyznačovala sa vzorným rehoľným životom. Snažila sa urobiť všetko, aby sestry poznali ducha a život našich zakladateľov sv. otca Bazila Veľkého, sv. Makriny ako aj tradíciu nášho Rádu. Vyznačovala sa veľkou zbožnosťou k Právtejš Bohorodičke a horlivo šírla jej úctu medzi sestrami a ľudom. Taktiež prechovávala veľkú úctu k Svätému Duchu a k našim zakladateľom.

Posledné rozlúčenie so zosnulou matkou Pavlínou bolo dňa 26. 9. 1991 v gréckokatolíckom chráme v Sečovciach. Rehoľný pohreb vykonal otec Andrej Závacký, OSBM spolu s ostatnými otcami Baziliánmi a rehoľnými sestrami. Zádušnú sv. Liturgiu slúžil a pohrebné obrady vykonal otec biskup Mons. Ján Hirka, s ktorým koncebrovalo 28 kňazov. Jej telesné pozostatky boli uložené na sečovskom cintoríne, kde očakáva svoje vzkriesenie.

sr. Nikolaja MYDLÍKOVÁ, OSBM
provinciálna predstavená

NOVÝ HROB

Pán života a smrti povolal po dlhej chorobe 23. novembra 1991 o. Jána GAMRÁTA, CSsR.

Zádušnú sv. liturgiu a pohrebné obrady slúžil o. gen. vikár Vojtech Boháč 26. novembra 1991 v chráme Svätého Ducha pri kláštore otcov Redemptoristov.

Dobrotivý Bože, Tvoj služobník, rehoľný kňaz Ján, zomrel v nádeji na večný život. Splň jeho nádej a daj mu večné odpodčinitie tam, kde žiari svetlo Tvojej tváre.

Čítajte a rozširujete SLOVO

Dvojkrižom ozdobené veže chrámov Zemplína

Dvojkrižom ozdobené veže chrámov čnejúce nad osadami, dedinami a mes-tami nestačil som od Hanušoviec nad Topľou porátať... Je ich neúrekom. Potvrdzujú vyplnené proroctvo Sv. Cyrila a Metoda obsiahnuté v majstrov-sky precitenej poézii Gorazda Zvonice-kého... dvojkrižikom dotkli ste sa našich dejín... Dotkli sa našich dejín od Devína, cez Nitru celým Slovenskom až na Šariš a Zemplín. Tento dotyk som pocítil v auguste priamo v Michalov-ciach. Pre jeho nevšednosť sa k nemu vraciam aj teraz, uprostred zimy. Bol to totiž pre mňa prvý dotyk s dvojkrižikom vo farskom, gréckokatolíckom chráme presvätej Bohorodičky. Jeho štíhle pozdnobarokové veže a dvojkrižiky na nich svetielkovali v páliacich lúčoch slnka ako dva drahokamy. Len čo sa zvony rozhojďali, naplnil sa chrám boží veriacimi, duchovenstvom s dvojkri-žikmi na prsiach. V záplave letných kve-tov a atmosfére nie každodennej, zaujal ma dvojkrižik na prsiach kňaza — hrdi-nu, otca arcidekana Michala Čintala.

Je to dvojkrižik, ktorý ako kňaz nosí na svojich prsiach plných päťdesiat rokov. Obdržal ho pri vysviacke v Pre-šove a preputoval s ním po križovej ceste svojho života trnístej od Trebišo-va, cez dediny okolo Michaloviec, zo samotných Michaloviec do vyhnanstva v Čechách a opätovne na rodný Zemplín, do Michaloviec.

V chráme je nevšedná atmosféra. Koná sa mimoriadna služba Trojje-dnému Bohu a Bohorodičke Panne Márii. Služba vďaky, odovzdanosti a poko-ry... Prišiel som ako nevolaný, nepoz-vaný nie ako hosť... Prišiel som ako veriaci kresťan, odchovaný sa perami tváre blahoželajúcich. Som dojatý. Silou ducha jubilanta, ktorý mu živený vierou v Boha pomohol prežiť... Lás-kou veriacich. Som dojatý ale i nadšený silou lásky jeho manželky Margity, ktorá ho sprevádza životom. Láskou členov rodiny a príbuzenstva.

Mnoho rokov... ozýva sa chrámom. Staré ženy v chustočke, typicky zemplínsky pod bradov zviazanej na

uzlík, sediace za mnou, spievajú raz v hornom, raz v spodnom hlase, časom v dvojhlasnom interpretovaní totožných melodických úsekov. Sledujem ich bokom... Slzy im stekajú po zvráska-vených tvárach. Neutierajú si ich... Ani ja. Pod sklom slnečných okuliarov ich nikto nezbadá...?

A keby?...

Posledný gratulant odovzdáva pozdrav veriacich svojej obce a jubilant odchádza od oltára, zavŕšujúc sprievod, ktorý tvorí duchovenstvo. Prechádzajú špalierom veriacich pred chrám, k budove farského úradu. Pozdravujú ho spontánne, s láskou a úctou. Hlahol zvo-nov je odtý do tónov akoby na tento cieľ určených, v prevažujúcom oslav-nom súzvuku. Ženy, ktorých už len hus-tečky potvrdzujú ich príslušnosť k zaniknutému kroju, zhlukli sa okolo miništranta rozdávejúceho posvätené obrázky. Dva sa mi ušli tiež... Vyobra-zujú Srdce Ježišovo so žehnajúcou rukou. Z druhej strany je motto jubilanta: „V Teba Pane som dúfal, nebudem zahanbený naveky.“

Opúšťame miesto s chrámom pre Michalovce a okolie tak historicky významné. Miesto, od ktorého len pár metrov vykopávky kostola s kruhovým pôdorysom dokladajú počiatky kresťanstva na Zemplíne. Počiatky, v ktorých sa objavuje dvojkrižik na vežiach kosto-lov, v domácnostiach a v srdciach veria-cich, dedičstvom otcov, nepoznajúc od detstva deferenciu medzi obradmi rim-skych a gréckych katolíkov. Bol som vychovaný a poučený v kresťanských pravdách. Učil som sa ich vyznávať po slovensky. Len čo som začínal rozumieť SLOV-u „Čujte, čujte toto, Slovieni: dar tento drahý Boh nám z lásky daro-val... dar dušiam našim, čo sa nikdy neskazí...“ A preto už ako chlapec som vníkal cez toto SLOVO do počiatku Evanjelia podľa Jána v dedi-nách na Spiši: Slovinkach, Toryskách, Ihlanoch, Kojšove, Jakobovanoch, Poráči, Vernári, Žakovciach, atď... Na Zemplíne od decembra roku 1945. Nie raz mi bol tento útulný farský chrám azylom...

Na dve hodiny stal som sa opätovne, po rokoch údom tohto ďakujúceho veriaceho spoločenstva. Sedím v chrá-movej lavici, určenej rodine a hostom pripadajúc si ako votrelec, ktorý tu nemá čo robiť... Ale i ako niekdajší Michalovečan z druhej strany, vindiku-júci si akési právo i povinnosť dnes tu byť... A som. Vnímam atmosféru chrámu s veriacimi v plnosti ducha, s rodinou jubilanta, ktorí akoby zázra-kom prežili križe, trápenia a predrali sa trním zarastenou cestou ku kýženému cieľu. Jubilant odbavuje službu v kruhu svojich verných. Chrám je plný spevu a modlitieb. Spieva ľud podľa zuzuživa-ného zvyku dvojhlasne s ukončením v unisono. Spieva chor mladých nadšencov so sprievodom gitary. Spieva kaž-dý... I ja, pokiaľ ovládam (ešte len začínam) liturgiu po slovensky... Aspoň Otče náš, pretože melódia je mi známa.

Je pravé poludnie, keď jubilant pri-jíma gratulácie. Vďační veriaci z farnos-ti, kde pôsobil, stoja v nekonečnom rade, hýriacom záplavou kytíc... Jubi-lant, v jemu príznačnej skromnosti, s pokorou ich prijíma a objíma svojim srdcom, dotýkajúc gréckokatolíkov.

Odchádzal som s dvojkrižikom v srdci i ja.

V prvom ročníku základnej školy nám povedal náš pán dekan „In hoc signo vinces!“ (V tomto znamení zvíťazíš.)

Odchádzal som umocnený v láske a vedomí, že som bol účastný východného obradu, služby, ktorou ďakoval jubilant, otec arcidekan Michal Čintala Trojje-dnému Bohu a Bohorodičke. Odchádzal som s pocitom, že naďalej poznávam a ctím si východný obrad a v ňom ľud Zemplína. Ľud pod ochranou cyrilome-todského dvojkrižika.

Ján OLEJNÍK

NAŠI JUBILANTI

o. Ján GAJDOŠ — 65 rokov od narodenia (11. 1. 1927)

o. Štefan DANKO — 65 rokov od narodenia (21. 1. 1927)

o. Michal DŽATKO — 50 rokov od narodenia (25. 1. 1942)
Spomeňme si na jubilujúcich duchovných otcov vo svojich modlitbách.

MNOHAJA LIT, BLAHAJA LIT!

VYBRALI SME...

Milí naši čitatelia, vybrali sme pre Vás úryvok z rozhovoru, ktorý pri-niesla Smena na nedeľu k proble-matike vzájomného spolunažívania medzi gréckokatolíckimi a pravosláv-nymi. Na otázky redaktora Petra Juščáka odpovedal tajomník nášho biskupského úradu Ing. Mikuláš Hučko.

● V čom je podľa vás hlavná príčina nezhôd medzi veriacimi

gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi?

— Do 28. apríla 1950, keď gréckokatolícku cirkev podľa sovietskeho vzoru úradne zlikvi-dovali „spontánnym precho-dom“ do pravoslávnej cirkvi, ktorú v tom čase už mala štátna moc pod svojou kontrolou, nee-xistovali medzi veriacimi obidvoch cirkvi žiadne rozpory.

Gréckokatolícka cirkev vlast-nila 434 chrámov, 72 kaplniek, 239 farských budov a okrem

duhovnej činnosti sa venovala práci na poli vzdelávania a chari-tatívnej činnosti. V tom období nemala pravoslávna cirkev na území Slovenska viac než 20 chrámov.

Hlavnú a jedinou príčinu nezhôd vidím v tom, že do života veriacich oboch cirkvi drastick-ým spôsobom zasiahla štátna moc pod tlačením stalinského despotizmu a nerešpektujúc ľudské ani Božie zákony, admi-nistratívne zlikvidovala grécko-katolícku cirkev. Jej veriacich

vyhlásila za pravoslávnych a všetok jej hnutel'ný i nehnuteľný majetok dala do vlastníctva a používania pravoslávnej cirkvi. Touto nespravodlivosťou sa totalitná moc dopustila ťažkej krivdy. Zneužívala predstaviteľov jednej kresťanskej cirkvi na likvi-dáciu cirkvi druhej, čím nesmierne poškodila obidve. Zasiała medzi ne semeno sváru, ktoré v niektorých obciach rastie ako burina a poškodzuje naše vzťahy. Bol to zločin, ktorý dnes

(POKRAČOVANIE NA 15. STRANE)

Spolok sv. Cyrila a Metoda

NAŠI JUBILANTI

V januári t. r. sa okrúhleho výročia dožívajú títo naši členovia:

50 ROKOV — Michal Džatko a Juraj Feč z Giraltoviec, Andrej Jancura z Bratislavy a Pavol Nad' z Kysty.

60 ROKOV — Mária Balogová z Breziny, Juraj Čižmár z Horoviec, Anna Dobošová z Novosadu, Anna Michalčinová z Krásnoviec, Juraj Mikioš zo Sečoviec, Zuzana Palková zo Šamudoviec, Anna Savková z Milhostova a Anna Žužová zo Zbudze.

70 ROKOV — Mária Bujňáková z Levoče, Mária Magnešová zo Zemplínskeho Jastrabia, Martin Nemčok z Popradu a Zuzana Stašková z Lastomíra.

75 ROKOV — Juraj Michalčo z Krásnoviec a Juraj Lechan z Topole.

80 ROKOV — Pavol Hospodár zo Šamudoviec, Helena Krajňáková z Drienice a Ivan Sakmár z Košíc.

Všetkým jubilantom vyprosujeme hojnosť Božích milostí na Mnoho rokov, šťastných rokov.

GRÉCKOKATOLÍCKA KATEDRÁLA SV. JÁNA KRSTITEĽA V PREŠOVE je názov reprezentatívnej 20-stránkovej obrázkovej publikácie, ktorú v roku 1991 vydalo Východoslovenské vydavateľstvo v Košiciach pre Gréckokatolícky biskupský úrad v Prešove. Autorom 22 fotografií je Dionýz Dugas. Publikácia je vhodná aj ako darček pre každú príležitosť. Dostať aj v predajniach Byzant Spolku Sv. Cyrila a Metoda.

VYBRALI SME . . .

(DOKONČENIE ZO 14. STRANY)

treba napraviť podľa ľudského i Božieho zákona. Veď podľa kresťanskej morálky platnej v obidvoch cirkvách rovnako platí, že ak človek nájde stratenú vec a zistí, komu patrí, musí ju vrátiť pôvodnému majiteľovi. Ak mu niekto ukradnutú vec dal a on pozná jej zákonitého vlastníka, nijaká morálka ho nemôže oprávňovať na to, aby si vec svojvoľne nechal. V našom prípade však túto vec jedným násilne odobrali a druhým s politickým odôvodnením vnútili. Podľa kresťanskej morálky sa

teda násilne spáchalo na oboch cirkvách. Ak sa dnes vytvorili priaznivé spoločenské podmienky na nápravu všetkých krivd, nesmie sa vylúčiť ani náprava krivd spáchaných v tejto oblasti.

● Je v rukách vašich kňazov, aby nedochádzalo k nezhodám medzi veriacimi?

— Počet obcí, v ktorých sa určité nezhody vyskytujú, nepresahuje desať percent z celkového počtu obcí, kde žijú naši veriaci. Všetky sa snažíme riešiť zákonným spôsobom. To, že k priamym konfliktom dochádza iba výnimočne a ojedinele, je práve zásluha našich kňazov, ktorí vedú ľud k trepezlivosti a tolerancii.

VÁŽENÉ ČLENKY, MILÍ ČLENOVIA NAŠHO SPOLKU, v týchto dňoch sa vám už po tretíkrát dostáva do rúk náš občasný informačný spravodajca CYRIL A METOD.

Uverejňujeme v ňom materiály o Cyrilometodských slávnostiach, ktoré sme usporiadali v minulom roku v Michalovciach pri príležitosti 50. výročia založenia nášho cyrilometodského spolku. Zoznamujeme vás so životnou cestou prvého eparchu Eparchie sv. Cyrila a Metoda v kanadskom Toronte Mons. Michala Rusnáka, CSsR a to pri príleži-

losti jeho vzácneho životného jubilea. Vraciame sa aj k spomienkovému stretnutiu na JUDr. Jozefa Pichonského a prinášame celý rad informácií z nášho cyrilometodského hnutia.

Aj občasným vydávaním spravodajca CYRIL A METOD chceme napomáhať povzneseniu dedičstva otcov a kultúrno-náboženskému rastu nášho členstva.

Prvá Cirkev Slovanov zachovávala byzantský obrad podľa modelu solúnskych

Bratov. Z uvedeného nie je ťažké identifikovať pravých dedičov odkazu cyrilometodského diela. My, súčasní gréckokatolíci, sa oprávnenne a hrdo hlásime k ich odkazu, nasledujeme ich príklad a aktualizujeme ich filozofiu v terajších podmienkach. Súčasne však, v rámci vierozvestcami vytvoreného modelu všeobecnej katolíckej Cirkvi, východný obrad chceme zachovať a zveľaďovať, aby sme dokázali, že misia svätých bratov Cyrila a Metoda nebola len časová, ale dokázala prerásť aj dnešok.

(Ing. Emil Riník, Cyril a Metod, 1991, 3. časť)

Hospodárske zariadenie BYZANT

Výbor spolku schválil štatút nášho hospodárskeho zariadenia BYZANT, ktoré vzniklo na základe ustanovenia § 102 odst. 3 Hospodárskeho zákonníka. Byzant je zaregistrovaný v podnikovom registri a má sídlo v Košiciach.

Predmetom postupne možnej činnosti BYZANTU je

- vydávanie a rozširovanie periodických a neperiodických publikácií,
- výrobná činnosť v oblasti cirkevných a chrámových potrieb
- reštaurátorské a rekonštrukčné práce cirkevných a chránených predmetov a umeleckých diel
- vnútroobchodná a zahraničnoobchodná činnosť s cirkevnými a chrámovými predmetmi, periodickými a neperiodickými publikáciami
- informačné služby, stavebná a inžinierska činnosť hlavne pre potreby cirkevných a náboženských inštitúcií, charitatívnych ustanovizní a podobne
- výrobná a obchodná činnosť s liturgickým vínom.

Predajne s náboženskou literatúrou, devocionálnymi predmetmi, liturgickým vínom a ostatnými chrámovými potrebami aj umeleckými predmetmi s náboženskou tematikou sú už od jesene minulého roka otvorené v Michalovciach, Poprade a Prešove.

Vyzývame tých, ktorí chcú pracovať v spomenutých činnostiach a to nielen pre svoj prospech ale aj pre ušľachtilé ciele spolku, aby sa prihlásili v spolku.

ČLENOVIA SPOLKU dostávajú v týchto dňoch členský podiel Gréckokatolícky kalendár na rok 1992. V tlači je kniha Spomienky pútnika a pripravujú sa ďalšie tituly.

SPOLOK SV. CYRILA A METODA
Hollého 2, 071 01 Michalovce

ĎALŠÍ KOLEKTÍVNY ČLEN

Umeleckí vedúci a dirigent Šimon Marinčák a organizačná vedúca Mária Labaničová prihlásili 40-členný Gréckokatolícky zbor sv. Cyrila a Metoda pri chráme Narodenia Panny Márie v Košiciach za kolektívneho člena nášho spolku.

S košickým chrámovým zborom náš spolok spolupracuje od svojho obnovenia. Ešte pod vedením gen. vikára o. Vojtecha Boháča zbor spieval na sv. liturgii, ktorá 2. marca minulého roku predchádzala obnovujúcemu valnému zhromaždeniu nášho spolku v Michalovciach. Už pod vedením Šimona Marinčáka zbor účinkoval v Košiciach na sv. liturgii i akademii pri príležitosti 20. výročia smrti jedného zo zakladateľov nášho spolku — JUDr. Jozefa Pichonského.

24. novembra minulého roku zbor spieval opäť v chráme Svätého Ducha otcov redemptoristov v Michalovciach na sv. liturgii, ktorú celebroidal a na ktorej kázal člen výboru o. Gabriel Németh pri príležitosti benefičného koncertu v prospech konta nádeje a detskej onkológie, nad ktorým prevzal záštitu náš spolok.

Tým, že košický chrámový zbor sa stal kolektívnym členom spolku, otvárajú sa pred nami ďalšie perspektívy plodnej spolupráce.

P. KUŠNÍR

ŠŤASTLIVÝ NOVÝ ROK

Do nového roku si prajeme navzájom dobré zdravie, šťastie a Božie požehnanie. Prajeme si len dobré parametre života a je to tak správne. Chceme priaznivé životné podmienky a chceme aj plniť vôľu Božiu.

Zároveň však vieme, že v nastávajúcom roku nebudeme len a len zdraví, že nebudeme mať len spokojné a šťastné dni, že k životu patrí aj veľa ohraničení. A preto my — kresťania — mali by sme si vedome priať o niečo viac, ako je to medzi ľuďmi zaužívané. Mali by sme si priať vieru, silu a milosť od Pána, aby sme vedeli trpezlivo prijať aj dni s chorobou, aj intervaly života, v ktorých niet radosti, aby sme prijali strádanie, ktoré príde s nádejou, že Boh vystrieda naše utrpenie obdobiť radosti. Prajeme si ochotu našich srdc prijáť všetko z rúk Božích, lebo práve toto je naša účasť na výstavbe nášho okolia, na raste našej osobnosti. Keď každý z nás v svojom srdci bude udržiavať oheň dobrého vzťahu k budúcnosti, k Božiemu plánu, tento oheň bude vyžarovať do okolia, v ktorom žijeme a poznamená ho.

Kresťania sú povolaní prinášať trochu tepla a opory pre všetkých. Keď kresťania budú takí, akých ich chce mať Boh, tak to určite poznamená svet. Takto si doplníme novoročné prania a budeme cítiť, že „to je ono“.

M. STANISLAV

A k tomuto želaniu pre všetkých našich spolupracovníkov, priaznivcov a čitateľov sa pripája

redakcia SLOVA

máme jedinečnú šancu, ako vstúpiť do ekonomiky, ako prinášať nášho ducha a náš rozum aj do ekonomických rozhodnutí, sociálnej politiky podnikov, pretože sa staneme spolujateľmi podnikov. Je pravda, že ak dáme svojich 1000 bodov nejakému podniku, staneme sa iba majiteľom jednej tisíciny podniku a náš vplyv na rozhodnutia bude minimálny. Ak však svoje body spojíme do investičného privatizačného fondu (IPF) spolu s ostatnými, ktorí majú tieto isté ideály ako my, potom aj tie budeme môcť prinášať do sveta ekonomiky, práce a podnikania v duchu poslednej encykliky Svätého Otca Jána Pavla II. „Centesimus annus“, v ktorej sa píše, že „Cirkev čaká na svedectvá kresťanov potvrdzujúce a rozvíjajúce jej sociálne učenie“. Ak však nevyužijeme ponúknutú šancu, aké svedectvá budeme môcť potom vydať? Svedectva o našej pasivite a o nezáujme o všetko, čo sa okolo nás deje?

Odporúčame Vám dva investičné privatizačné fondy, ktoré založili kresťania inšpirovaní duchom encykliky Centesimus annus. Sú to: **NOVÁ SPOLOČNOSŤ**, a. s. Košice, IČO 17084555

S prípadnými otázkami, iniciatívami, námietkami sa kontaktujte priamo na adrese zástupcu: **RNDr. Peter TRENKLER**

Čs. armády 6

040 01 KOSICE

telefón: (095) 260 77

PRO POPULO (Pre ľud), a. s. Poprad, IČO 17084725

ŠTEDRÉ SRDCIA

Redakcia Slova vyslovuje Pán Boh zaplať a svoje poďakovanie J. Breckovi a J. Hezemu z Michaloviec za väčšiu sumu, ktorou prispeli na potreby nášho časopisu.

GRÉCKOKATOLÍCKY KALENDÁR 1993

PROSÍME VŠETKÝCH, ktorí chcú autorsky prispieť do nášho Gréckokatolíckeho kalendára 1993, aby všetky svoje príspevky poslali do konca februára 1992 na adresu: Gréckokatolícky farský úrad Ruská Nová Ves, 080 05 Prešov 5.

Vopred ďakujeme.

SLEDUJTE NA PROGRAME STV

Ďalšie vysielanie publicistického magazínu o aktivitách náboženských spoločenstiev **DOBRÁ ZVEST'** 12. januára z Bratislavy a 26. januára z KOŠÍC.

Na tému:

KUPÓNOVÁ PRIVATIZÁCIA

Kupónová privatizácia je tu pre nás všetkých. Umožňuje nám získať časť majetku, ktorý patrí štátu. Tieto hodnoty sme vytvárali dlhé obdobie my všetci. Prišiel čas, keď sa tento majetok ide rozdeľovať a všetci máme naň nárok. Neúčasťou na privatizácii by sme stratili svoj podiel. Účasťou získame peňažný prospech a možnosť vplyvať na riadenie spoločnosti.

Áký máme mať ako kresťania postoj ku kupónovej privatizácii? Ide o nejaké „pánske huncútstvo“? Alebo spôsob ako vytiahnuť od ľudí peniaze? Je to akcia, ktorá vo svete nemá obdobu a ešte nikde neprebela v tak masovom meradle. Ide o to, že všetky veľké majetky, fabriky, podniky, ktoré sú teraz v rukách štátu, majú prejsť do súkromných rúk. Číže ak sa kupónovej privatizácie zúčastní 4 milióny ľudí, majetok bude rozdelený medzi 4 milióny. Ak sa jej zúčastní 1 milión, bude majetok rozdelený medzi 1 milión ľudí. Môžeme my, kresťania, zostať pritom bokom? Môžeme sa zavrieť do kostolov, a pritom bedákať, aký je ten svet zlý? Treba povedať, že práve teraz

Slovo do každej rodiny

V BUDÚCOM ČÍSLE PRINESIEME

- rozhovor s o. biskupom o konferencii v Ríme
- životopisný medailon o Michala Lacka
- putovanie klokočvskej ikóny

SLOVO — dvojtýždenník gréckokatolíkov v ČSFR. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Vedúci redaktor: Blažej Krasnovský. Redakcia: 080 01 Prešov, Hlavná 1. Tlačia: Duklianske tlačiarne, š. p., Prešov. Grafická úprava a technické zabezpečenie: Neupress. Uzávierka časopisu je 3 týždne pred vydaním čísla. Celoročné predplatné 96 Kčs, polročné 48 Kčs. Cena jednotlivých výtlačkov 4 Kčs. Indexné číslo 49618.